



socialinių inovacijų institutas

JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMAS

Vertinimo ataskaita

2008 m.

Vilnius

TURINYS

1. ĮVADAS	3
2. JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMAS.....	5
2.1 VERTINIMO TEORINĖS PRIELAIDOS.....	5
2.2 VERTINIMO METODIKOS PASIRINKIMAS	6
3. JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI.....	7
3.1. VERTINIMO KRITERIJŲ APRAŠYMAS	9
3.2. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO KOKYBĖS VERTINIMO ĮRANKIS	20
3.3. BALŲ SKYRIMO PROCESAS	28
3.4. VERTINIMO PROCESAS	29
PARENGIAMASIS ETAPAS	30
ORGANIZAVIMO ETAPAS.....	31
ĮSIVERTINIMO ETAPAS	31
INFORMAVIMO IR REZULTATŲ PANAUDOJIMO ETAPAS	32
3.5. VERTINIMO REZULTATŲ PANAUDOJIMAS	32
4. PRIEDAI.....	33
PRIEDAS NR.1 JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS LAZDIJŲ RAJ. SAVIVALDYBĖS KOKYBĖS VERTINIMO REZULTATAI	33
PRIEDAS NR. 2 JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS KLAIPĖDOS M. SAVIVALDYBĖJE KOKYBĖS VERTINIMO REZULTATAI.....	47
PRIEDAS NR. 3 TOBULINIMOSI PLANO PAVYZDYS.....	60
5. INFORMACIJOS ŠALTINIAI.....	61

1. ĮVADAS

Lisabonos strategijoje buvo užsibrėžtas tikslas Europos Sąjungą sukurti pirmaujančią pasaulyje ekonomiką. Vis labiau pastebima, kad viena pagrindinių šio tikslo pasiekimo prielaidų yra ne vien tik investicijos į infrastruktūrą ir darbo vietų kūrimą, bet ir investicijos į žmones ir ypač į jaunimą. Kaip teigiama Europos jaunimo strategijoje: „Europos ateitis priklauso nuo jos jaunimo“¹. Tai lemia sparčius jaunimo politikos formavimo ir plėtros procesus ES lygmenyje, inicijuojant išsamius jaunimo situacijos tyrimus², jų pagrindu formuluojant pagrindinius jaunimo politikos prioritetus ir priimant strateginius jaunimo politikos dokumentus bei atviro koordinavimo metodu skatinant ES šalis nares plėtoti jaunimo politiką savo šalyse.

Lietuvoje jaunimo politikos formavimas taip pat paspartėjo pastarąjį dešimtmetį: buvo parengta Lietuvos jaunimo baltoji knyga, priimtas Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, numatantis jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo mechanizmus, inicijuojami jaunimo situacijos tyrimai Lietuvos ir savivaldybių mastu, įgyvendinamos kelios su jaunimo politikos plėtra susijusios programos³. Siekiant įvertinti įgyvendinamos jaunimo politikos rezultatus ir nustatyti jaunimo politikos plėtros kryptis Jaunimo reikalų departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 14 d. nutarimu Nr. 898 „Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse 2007-2008 metų programa“ ir jos įgyvendinimo priemonių planu, bei 2008 m. gegužės 19 d. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-157 patvirtinta Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika (toliau Metodika) ir Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašu (toliau Aprašas), užsakė parengti ir įdiegti jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo sistemą.

Pagal Jaunimo politikos pagrindų įstatymo nuostatas, savivaldybės institucijos formuoja ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politiką. Šią funkciją padeda atlikti savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius ir savivaldybės jaunimo reikalų taryba. Savivaldybėms yra deleguota funkcija formuoti jaunimo politiką. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas savivaldybėse apima tiek sąlygų jaunimo politikai plėtoti sudarymą, tiek patį politikos formavimo ir įgyvendinimo procesą (situacijos įvertinimą, prioritetų nustatymą, priemonių nustatymą ir įgyvendinimą), tiek rezultatų įvertinimą. Šių jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sudedamųjų dalių kokybės vertinimas yra neatsiejamai susijęs su savivaldybės, kaip viešojo

¹ An EU Strategy for Youth – Investigating and Empowering: A renewed open method of coordination to address youth challenges and opportunities, Communication from the Commission to the Council, The European Parliament, The European Economic and social Committee and the Committee of the Regions, Brussels, COM (2009).

² Pavyzdžiui, Europos jaunimo Baltoji knyga buvo parengta remiantis 2000-2001 m. atlikto jaunimo situacijos, jaunimo politikos ir jaunimo darbuotojų tyrimo rezultatais (Study on the State of Young People and Youth Policy in Europe) bei plačiomis konsultacijomis su jaunimo atstovais Europos mastu. Panašiai Europos jaunimo strategija pagrįsta europiniu jaunimo tyrimu 2008 m. (European Research on Youth: Supporting young people to participate fully in society”, 2009 m. ataskaita) bei pirmą kartą parengta Europos jaunimo ataskaita (EU Youth Report, 2009 m.), apibendrinančia statistinius ir tyrimų duomenis apie jaunimo situaciją Europoje.

³ plačiau 2008 m. JRD užsakymu parengtoje analizėje „Jaunimo politikos analizė viešosios politikos reglamentavimo požiūriu, siekiant tobulinti jaunimo politiką Lietuvoje bei skatinant jaunimo politikos plėtrą savivaldybėse“.

administravimo sistemos, veiklos kokybės vadyba ir jai keliamus uždavinius: tobulinti viešojo administravimo sistemos procedūrų skaidrumo užtikrinimą ir geros kokybės viešųjų paslaugų teikimą⁴.

Visuotinės kokybės vadyba - tai į vartotojus orientuota kokybės užtikrinimo iniciatyva, kuri remiasi nuolatiniu veiklos tobulinimu, vadovų išsipareigojimu ir darbuotojų dalyvavimu įgalinant kartu kurti kokybės kultūrą organizacijoje. Šios iniciatyvos taikymas sudaro sąlygas viešojo administravimo institucijoms geriau suvokti paslaugų vartotojų poreikius ir kitas suinteresuotas šalis, užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę, motyvuoti darbuotojus, kurti teigiamą institucijos įvaizdį. Tokiu būdu sudaromos geresnės sąlygos tobulinti viešojo sektoriaus teikiamas paslaugas remiantis naujosios viešosios vadybos principais: orientacija į rezultatus, geriau užtikrinant paslaugų efektyvumą ir kokybę, kontraktiniais išsipareigojimais, valdymo decentralizavimu, t.y. valdžios perdavimu į žemiausią lygmenį, procedūrų skaidrumu, veikla grįsta ekonominiais dėsniais, atsakomybe už rezultatus prieš klientus/piliečius⁵. Laikantis šių principų siekiama teikti geros kokybės, lanksčias, efektyvias paslaugas, kad visuomenė pasitikėtų viešojo administravimo sistema. Įgyvendinant šiuos uždavinius siūloma „integruoti kokybės vadybą į administravimo veiklą, nustatyti standartus, juos vertinti bei dalytis gerąja patirtimi⁶. Todėl rengiant jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo sistemą buvo remiamasi Bendrojo vertinimo modeliu (BVM; angl. CAF-Common Assessment Framework), skirtą visoms Europos viešojo administravimo organizacijoms. BVM yra priemonė, padedanti Europos viešojo sektoriaus organizacijos naudoti kokybės vadybos metodus veiklai tobulinti.

Jaunimo politikos plėtros savivaldybėse kokybės vertinimu (toliau vertinimas) siekiama parengti jaunimo politikos plėtros savivaldybėse diagnostinį kokybės vertinimo modelį, bei parengti vertinimo įrankį, kuris leistų savivaldybėms inicijuoti jaunimo politikos tobulinimo procesą, nustatyti jaunimo poreikius atitinkančius prioritetus, tikslus ir jų pasiekimo priemones, efektyviai skirstyti išteklius ir taip sudaryti sąlygas jaunimo politikos plėtrai.

Šiam vertinimui atlikti buvo keliami uždaviniai:

- Suformuluoti kriterijus, kurie sudarytų galimybes įvertinti jaunimo politikos plėtrą struktūriniu, proceso/įgyvendinimo ir pasiektų rezultatų požiūriu;
- Pagal suformuluotus kriterijus parengti jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimo įrankį;
- Patikrinti vertinimo įrankį dviejose eksperimentinėse savivaldybėse;
- Patobulinti jaunimo politikos vertinimo savivaldybėse įrankį.

Eksperimentiniam jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimui buvo pasirinktos dvi - Lazdijų raj. ir Klaipėdos m. – savivaldybės, kurios labai skiriasi jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų situacija, savivaldybės darbo organizavimu ir kt. Todėl vertinimo įrankio patikrinimas šiose savivaldybėse leidžia įvertinti įrankio tinkamumą skirtingose jaunimo politikos įgyvendinimo aplinkose. Eksperimentinio vertinimo uždaviniai:

- Nustatyti įgyvendinamos savivaldybėse jaunimo politikos stipriausias ir tobulintinas sritis;
- Nustatyti jaunimo politikos tobulinimo kryptis, suteikiančias galimybes tenkinti jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų poreikius.

⁴ Lietuvos Respublikos vyriausybė. 2004 m. balandžio 28 d. nutarimas Nr.488 „Dėl viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategijos patvirtinimo, prieiga per internetą:

http://www.vrm.lt/uploads/media/VA_Strategija_01.doc.

⁵ Public Management Reform and Economic and Social development, 1998

⁶ Ten pat.

Pirmoje vertinimo dalyje bus detaliau pristatytas jaunimo politikos vertinimo pagrindas, metodika ir vertinimo procesas. Antroje ir trečioje dalyse pateikti apibendrinti Lazdijų raj. savivaldybės ir Klaipėdos m. savivaldybės vertinimo rezultatai. Ketvirtoje dalyje, remiantis kokybės vertinimo rezultatais, apibendrinamas metodikos aprašo tinkamumo įvertinimas. Penktojoje dalyje pateikiamas patobulintas jaunimo politikos vertinimo savivaldybėse įrankis.

2. JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMAS

2.1 Vertinimo teorinės prielaidos

Vertinimas tai viešosios politikos ar jos sudedamosios dalies vertės analizė, skirta viešajai politikai tobulinti ir už ją atsiskaityti⁷. Galima skirti du požiūrius į viešosios politikos vertinimą: ankstyvąjį ir vėlyvąjį. Ankstyvasis požiūris akcentuoja uždaviniais grįstą vertinimą, kai siekiama kiekybiškai išmatuoti politikos efektyvumą – uždavinių pasiekimo laipsnį, santykį tarp priemonių ir uždavinių bei programų poveikį. Dažnai vertinimas buvo pagrįstas rodikliais, nustatytais uždavinių pasiekimui išmatuoti. Toks vertinimas paprastai organizuojamas „iš viršaus žemyn“, siekiant kontroliuoti viešąją politiką. Tačiau palaipsniui buvo pastebėta, kad toks vertinimas turi daug trūkumų: rodikliai dažnai buvo netinkami, vertinimą iškreipdavo informacijos trūkumas, be to, dažnai daugelis vertinimo išvadų ir rekomendacijų nebuvo įgyvendinta, todėl vertinimas mažai prisidėdavo prie viešosios politikos tobulinimo.

Vėlesnis ir šiuo metu vis dažniau taikomas požiūris į vertinimą iškelia kitokius tikslus – vertinimas sprendimų priėmėjams suteikia papildomos informacijos, kuri galėtų būti naudojama tobulinant viešąją politiką. Pagal šį požiūrį vertinimas dažniau organizuojamas „iš apačios į viršų“ ir prisideda prie mokymosi, kai naudojamos tokios priemonės kaip savęs įsivertinimas ar kolegų įvertinimas. Be kitų vertinimo kriterijų, šis požiūris nagrinėja ir viešosios politikos tinkamumą – ar/ir kiek viešosios intervencijos atitinka visuomenės ar tikslinių grupių poreikius. Šis požiūris remiasi ir metodologiniu pliuralizmu arba realizmu, kuris leidžia taikyti įvairius metodus (ypač kokybinius), leidžiančius geriau suprasti viešąją politiką ir jos procesą. Toks vertinimas yra labiau suprantamas kaip procesas – vertinimo metu ne tik parengiama vertinimo ataskaita, bet ir siekiama sutarimo tarp įvairių suinteresuotų grupių dėl viešosios politikos turinio, keičiamasi patirtimi ir skleidžiama gera praktika.

Šiame jaunimo politikos plėtros savivaldybėse kokybės vertinime bus laikomasi vėlesniojo požiūrio į vertinimą, jo tikslus ir atlikimo būdą.

⁷ Nakrošis Vitalis, Vilpišauskas Ramūnas (2005): KO verta politika? Viešosios politikos vertinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, Vilnius: Eugrimas.

2.2 Vertinimo metodikos pasirinkimas

Siekiant pritaikyti naujausius viešosios politikos vertinimo principus jaunimo politikos plėtros savivaldybėse kokybės vertinime ir parengti nesudėtingą, lengvai pritaikomą bei efektyvų vykdomos jaunimo politikos įsivertinimo įrankį savivaldybėms, buvo pasirinktas Bendrojo vertinimo modelis (BVM; angl. CAF-Common Assessment Framework)⁸. BVM yra Europos ministrų, atsakingų už viešąjį administravimą, bendradarbiavimo rezultatas ir rekomenduojamas visoms Europos viešojo administravimo organizacijoms, siekiančioms tobulinti savo veiklą viešosios politikos įgyvendinime. Šis vertinimo modelis įvertina organizacijų sudarytas veiklos galimybes (strategiją, planavimą, vadovų ir kitų darbuotojų veiklą, partnerystę ir pan.), veiklos procesų valdymą ir veiklos rezultatus pritaikant kokybės valdymo ciklą: planuok, daryk, tikrink, veik.

Nors BVM yra parengtas įsivertinti visos viešojo administravimo institucijos veiklą, tačiau supaprastintas gali būti naudojamas ir organizacijos padalinyje bei atskiros veiklos įsivertinime. Ši BVM savybė leidžia pritaikyti BVM principus savivaldybių jaunimo politikos plėtros kokybės vertinimui, paliekant tuos BVM vertinimo kriterijus, kurie leidžia geriausiai atskleisti ir įvertinti jaunimo politikos įgyvendinimą. Taip pat yra sustiprinti ar naujai įtraukti tokie vertinimo kriterijai, kurie susiję su jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatų įvertinimu.

Pasirenkant Bendrojo vertinimo modelio ir įtraukiant naujus kriterijus buvo remiamasi 2008 m. gegužės 19 d. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-157 patvirtinta Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika (toliau Metodika) ir Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašu (toliau Aprašas) bei intensyviomis konsultacijomis su Jaunimo reikalų departamento atstovais ir savivaldybių koordinatoriais.

2008 m. patvirtinta Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika nusako pagrindines jaunimo politikos kokybės vertinimo gaires pagal 8 indikatorius:

1. Jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas;
2. Jaunimo dalyvavimas;
3. Jaunimo informavimas;
4. Parama jaunimui;
5. Tarpžinybiškumas, tarpsektoriškumas;
6. Jaunimo neformalus ugdymas, jaunimo mokymai ir konsultavimas;
7. Jaunimo tyrimai ir stebėsena
8. Inovacijos ir pasiekimai vykdant jaunimo politiką ir jaunimo veiklą.

Nors ši metodika buvo rengiama jaunimo politikos kokybės savivaldybėse įsivertinimui, ją testuojant buvo pastebėta, kad jos apimtis yra per didelė - nes informacija turi būti pateikiama pagal 131 rodiklį, o tai labai apsunkina savarankiško įsivertinimo procesą. Informacijos surinkimas reikalauja didelio paruošiamojo darbo, laiko, darbo ir žmogiškųjų resursų sąnaudų. Rodiklių įvertinimui yra nurodyti tik duomenų šaltiniai, nenumatant, kokiais kriterijais juos reikėtų vertinti. Be to, paaiškėjo, kad kai kuriems rodikliams (pvz.: jaunimo informavimo priemonių ir būdų atitiktis jaunimo lūkesčiams, metodinių leidinių pasiūlos atitiktis paklausai, jaunų žmonių procentas, žinantis jaunimo organizacijas, jaunimo dalyvavimo ir aktyvumo per rinkimus skaičiaus kitimo

⁸ Bendrasis vertinimo modelis (BVM): Organizacijos tobulinimas taikant įsivertinimą, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos viešojo administravimo institutas, Vilnius, 2005.

tendencijos ir panašiai) reikalingos informacijos surinkimas yra neįmanomas be papildomų išsamių tyrimų (kiekybinių apklausų, kokybinių interviu, fokus grupių ir panašiai), reikalaujančių nemažai lėšų. Todėl buvo nuspręsta metodiką supaprastinti ir įvesti daugiau kokybinių savianalizės kriterijų panaudojant Bendrojo vertinimo modelio privalumus.

Parengtas naujas pradinis jaunimo politikos plėtros savivaldybėse kokybės vertinimo įrankis buvo testuojamas dviejose (Lazdijų ir Klaipėdos) savivaldybėse. Po šio testavimo, vertinimo įrankis buvo tobulinamas: įvesti papildomi vertinimo kriterijai bei keičiama vertinimo balų suteikimo tvarka siekiant supaprastinti įrankio naudojimą ir rezultatų analizę bei pasiekti pagrindinį vertinimo tikslą: savianalizės būdu nustatyti jaunimo politikos plėtros stipriausias ir tobulintinas sritis bei paskatinti jaunimo politikos plėtrą savivaldybėje.

Vienas svarbiausių pasirinkto vertinimo modelio aspektų - suteikti vertinimo procesui ne įvertinimo, bet išvertinimo pobūdį. Šis vertinimas remiasi vertinimu „iš apačios žemyn“ ir vykdomas kaip „žinok tai“ tipo vertinimas, pateikiant naujų žinių visiems vertinimo proceso dalyviams⁹. Reikia pabrėžti, kad remiantis šiuo požiūriu vertinimas suvokiamas kaip procesas, todėl labai svarbus suinteresuotų šalių dalyvavimas posėdžiuose, kurių metu surenkami kokybinio pobūdžio duomenys. Visas vertinimo procesas organizuojamas kaip mokymosi priemonė, siekiant atrastas išvalgas tikslingai panaudoti tobulinimosi plane.

3. JAUNIMO POLITIKOS PLĖTROS SAVIVALDYBĖSE KOKYBĖS VERTINIMO KRITERIJAI

Patobulintas vertinimo įrankis apima 7 pagrindinius jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo kriterijus:

1. Informacijos apie jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų situaciją ir poreikius valdymas;
2. Jaunimo politikos įgyvendinimo strateginis planavimas ir finansavimas;
3. Atsakingų už jaunimo politikos įgyvendinimą vadovų veikla*;
4. Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus (JRK) veiklai;
5. Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų tarybų (JRT) veiklai;
6. Plėtojami ir panaudojami partnerystės ryšiai siekiant JP plėtros;
7. Jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatai.

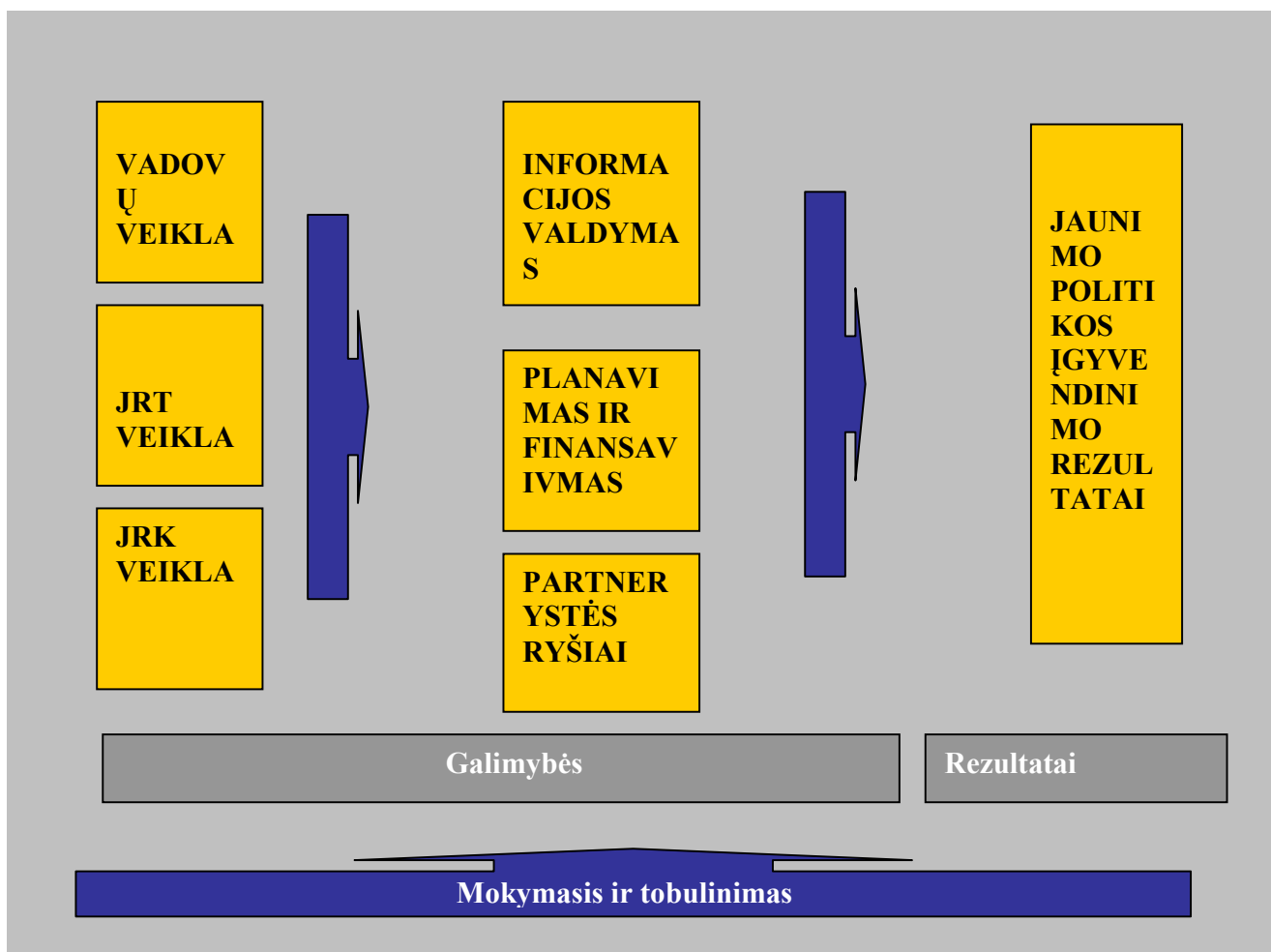
Pirmieji šeši kriterijai skirti atskleisti savivaldybės sudarytas sąlygas jaunimo politikos plėtrai (pagal BVM toliau vadinami galimybių kriterijai). Paskutinis kriterijus skirtas išvertinti pasiektus savivaldybėje jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatus (pagal BVM toliau vadinamas

⁹ Nakrošis Vitalis, Vilpišauskas Ramūnas (2005): KO verta politika? Viešosios politikos vertinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, Vilnius: Eugrimas.

* Padalinio, kuriam priklauso Jaunimo reikalų koordinatorius, vadovas.

rezultatų kriterijumi). Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo modelis pavaizduotas 1 paveiksle:

1 paveikslas¹⁰



Kiekvieną iš šešių galimybių kriterijų sudaro daliniai kriterijai, atspindintys tris pagrindinius kriterijaus įgyvendinimo aspektus:

- Struktūrinės prielaidas
- Procesus
- Rezultatus

Analizuojant struktūrinių prielaidų aspektu siekiama įvertinti sudarytas objektyvias prielaidas įgyvendinti jaunimo politikos plėtrai svarbų kriterijų savivaldybėje: pavyzdžiui, strateginių planavimo dokumentų, pareigybėse numatytų funkcijų, teisės aktų ar procedūrų, įsteigtų atitinkamų institucijų, programų pakankamumą sklandžiai jaunimo politikos veiklai organizuoti.

¹⁰ Šaltinis: sudaryta autorių.

Vertinant proceso požiūriu, siekiama užfiksuoti kokybinius dalykus susijusius su darbo kultūra, susiformavusia sprendimų priėmimo tradicija, ieškoma atsakymo į klausimus: kaip yra pasiekiami atskiro jaunimo politikos įgyvendinimo kriterijaus rezultatai, kaip įtraukiamos į šį procesą visos suinteresuotos grupės, koks suinteresuotų grupių indėlis formuojant jaunimo politiką ir pan.

Vertinant kriterijaus įgyvendinimo rezultatus, siekiama įvertinti savivaldybės atliktą pažangą įgyvendinant konkretų galimybių kriterijų. Pavyzdžiui, ar savivaldybės renkama informacija apie jaunimo situaciją yra panaudojama koreguoti strateginius planus ir priemones. Tai leidžia įvertinti kiekvieną galimybių kriterijų balais pagal pažangą kokybės valdymo cikle.

Rezultatų kriterijų sudaro specifiniai jaunimo politikos plėtros įsivertinimo daliniai kriterijai pagal savivaldybės pažangą formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką atskirose jaunimo politikos prioritetinėse kryptyse. Šis kriterijus leidžia įvertinti ar savivaldybės sudaromos galimybės efektyviai prisideda prie jaunimo politikos plėtros.

Detalus naudojamų kriterijų išplėtimas yra pateiktas žemiau.

3.1. Vertinimo kriterijų aprašymas

Jaunimo politikos įgyvendinimo kokybės vertinimui pasirinkti kriterijai, kurie geriausiai atspindi jaunimo politikos formavimo, įgyvendinimo ir tobulinimo procesą. Žemiau aptariamas kiekvienas iš kriterijų.

1 Kriterijus: Jaunimo politikos informacijos valdymas

Apibūdinimas: informacijos rinkimas ir sisteminimas apie jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų (toliau – su jaunimu susijusių organizacijų) situaciją leidžia pagrįstai formuoti jaunimo politikos (toliau – JP) plėtrą savivaldybėse. Informacijos prieinamumo užtikrinimas sudaro sąlygas suinteresuotiems asmenims stebėti JP plėtros tendencijas ir atstovauti jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų interesus, teikti pasiūlymus dėl JP.

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
1.1. Renkami duomenys apie jaunimo situaciją	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vykdoma tikslinga, reguliari (atnaujinama kiekvienais metais), patikima jaunimo demografinės, socialinės, ekonominės, teisinės ir pan. situacijos stebėseną savivaldybės lygmenyje. 2. Renkami duomenys pagal nustatytus rodiklius. 3. Patvirtinta rodiklių skaičiavimo metodika ir skaičiavimo dažnumas. 4. Rodikliai nustatomi atsižvelgiant į JP keliamus tikslus, uždavinius ir savivaldybės kontekstą. <p>➤ <i>Parodo ar yra sudarytos galimybės pagrįstai formuoti JP savivaldybėje, atsižvelgiant į jaunimo situacijos pokyčius.</i></p>
1.2. Renkami duomenys apie su jaunimu susijusias organizacijas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vykdoma tikslinga, reguliari (atnaujinama kiekvienais metais), patikima jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų skaičiaus, veiklos pobūdžio, teikiamų paslaugų, aktyvumo ir pan. situacijos stebėseną savivaldybės lygmenyje. 2. Renkama duomenys pagal nustatytus rodiklius. 5. Patvirtinta rodiklių skaičiavimo metodika ir skaičiavimo dažnumas. 3. Rodikliai nustatomi atsižvelgiant į JP keliamus tikslus, uždavinius ir savivaldybės kontekstą;

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Parodo ar yra sudarytos galimybės pagrįstai formuoti JP savivaldybėje, atsižvelgiant į jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų situacijos pokyčius.</i>
1.3. Duomenys apie jaunimą ir su jaunimu susijusias organizacijas yra sisteminami ir analizuojami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Duomenys ne tik renkami, bet ir sisteminami. 2. Atliekama surinktų duomenų analizė. 3. Remiantis analize nustatomos pagrindinės jaunimo ir jaunimo organizacijų situacijos tendencijos. <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Leidžia nustatyti pagrindines jaunimo situacijos tendencijas.</i>
1.4. Atliekami tyrimai apie jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų poreikius ir lūkesčius	<ol style="list-style-type: none"> 1. Atliekami kiekybiniai ar kokybiniai su JP tema susiję tyrimai (pvz., jaunimo ar su jaunimu susijusių organizacijų poreikiams iširti, įgyvendintų priemonių poveikiui nustatyti, visuomenės ar savivaldybės darbuotojų nuomonei apie JP plėtrą išsiaiškinti, ir pan.); 2. Nustatytas ir patvirtintas tyrimų dažnumas. <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Leidžia įvertinti ir prognozuoti pagrindines jaunimo situacijos tendencijas, poreikius ir lūkesčius.</i>
1.5. Informacija viešinama ir laisvai prieinama.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Informacija apie jaunimo politiką (stebėsenos ir tyrimų duomenys, inf. apie projektus, renginius ir pan.) platinama viešoje erdvėje ir yra laisvai prieinama; 2. Naudojamos įvairios informavimo priemonės (ypač tyrimais išsiaiškintos veiksmingos priemonės) siekiant pasiekti galutinį vartotoją. <p><i>Parodo, ar savivaldybė užtikrina informacijos prieinamumo principą.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Informacijos prieinamumo užtikrinimas sudaro sąlygas suinteresuotiems asmenims stebėti JP plėtros tendencijas ir atstovauti jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų interesus, teikti pasiūlymus dėl JP.</i>

2. Kriterijus: Jaunimo politikos įgyvendinimo strateginis planavimas ir finansavimas

Apibūdinimas: šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės sudaromas galimybes JP plėtrai per strateginį JP planavimą ir atitinkamą finansavimą.

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
2.1. Išsikelti JP prioritetai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nustatant savivaldybės JP prioritetus yra atsižvelgiama į turimą informaciją apie jaunimo ir su jaunimo susijusių organizacijų situaciją, poreikius ir lūkesčius; 2. Nustatant savivaldybės JP prioritetus yra atsižvelgiama į skirtingų jaunimo grupių (organizuotų ir neformalių moksleivių, studentų, socialinę atskirtį patiriančio jaunimo, įvairių subkultūrų atstovų, įvairių pomėgių ir pan. grupių) interesus; 3. Nustatant savivaldybės JP prioritetus yra atsižvelgiama į ES ir LR prioritetus (pvz. ES Lisabonos strategijoje yra akcentuojamas pagalbos socialinės rizikos jaunuoliams teikimo prioritetas. Savivaldybėse dėl šios jaunimo grupės neaktyvumo ir socialinių įgūdžių trūkumų ši problema yra „nematoma“ ir nenumatomos priemonės); <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Rodo ar problemos suvokiamos platesniame kontekste, ar ieškomi nauji problemų išvengimo ir sprendimo būdai. Tai leidžia pasitikrinti ar</i>

	<i>savivaldybėje apimamas visas jaunimo problemų spektras.</i>
2.2. Patvirtinti pagrindiniai JP formavimo dokumentai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patvirtinta JP koncepcija; 2. Patvirtinta JP strategija; 3. Į savivaldybės strateginius planus įtraukta jaunimo dalis. <p>➤ <i>Parodo savivaldybės pasiekimus JP strateginiame planavime. JP koncepcijos ir strategijos sukūrimas savivaldybėje numato JP plėtros kryptis, užtikrina JP plėtros testinumą įvykus darbuotojų kaitai.</i></p>
2.3. Įtraukiamos visos suinteresuotos šalys į JP dokumentų svarstymą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sukurtas mechanizmas (pvz. užfiksuotas dokumentuose) kaip įsitraukti visoms suinteresuotoms šalims (skirtingų jaunimo grupių ir su jaunimu susijusių organizacijų atstovams ir pan.) į JP dokumentų (JP strategijos, koncepcijos, savivaldybės strateginio plano, JRK metų veiklos plano) svarstymo procesą; 2. Priimant sprendimus susijusius su jaunimo politika, konsultuojamasi su suinteresuotomis šalimis: skatinamas suinteresuotų šalių dalyvavimas svarstymuose ir pasiūlymų teikimas; <p>➤ <i>Didesnis suinteresuotų šalių įsitraukimas į procesą rodo savivaldybės suinteresuotumą atsižvelgti į visų jaunimo grupių poreikius ir įtraukti į sprendimų priėmimo procesą.</i></p>
2.4. Išskelti strateginiai JP tikslai susieti su veiklos (priemonių) planais	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patvirtinta JP įgyvendinimo programa ar strateginis planas keliems metams; 2. JP įgyvendinimo priemonės ir programos atitinka išskeltus JP tikslus; 3. Patvirtintos konkrečios priemonės (pvz.: įvairios iniciatyvos, konkursai projektams ir pan.) skirtingoms jaunimo grupėms <p>➤ <i>Parodo kokios konkrečios priemonės ir kokioms tikslinėms grupėms yra numatytos savivaldybės JP tikslų įgyvendinimui.</i></p>
2.5. Įvertinama numatytų priemonių kokybė	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvertinamas numatytų priemonių atitikimas visų jaunimo grupių ir organizacijų poreikiams; 2. Įvertinamas numatytų priemonių pakankamumas jaunimo ir jaunimo organizacijų skaičiui savivaldybėje. 3. Įvertinama, ar numatytos priemonės yra veiksmingos (ar padarys realią įtaką, pasieks norimą efektą, planuotą poveikį); <p>➤ <i>Parodo ar numatytos priemonės atitinka realią jaunimo situaciją, poreikius ir gali būti veiksmingos, kokybiškos ir įgyvendinamos.</i></p>
2.6. Užtikrinamas JP priemonių įgyvendinimo finansavimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Užtikrinama, kad būtų skirtos lėšos patvirtintoms JP priemonėms įgyvendinti; 2. Užtikrinama, kad būtų įmanoma įgyvendinti pasirinktus strateginius tikslus su turimais ištekliais. 3. Siekiama pritraukti lėšų iš kitų šaltinių (nacionalinių ir tarptautinių projektų, programų ir pan.), skiriamas koefinansavimas projektams ar pan. įgyvendinti. <p>➤ <i>Parodo ar savivaldybėje yra užtikrinamas JP priemonių įgyvendinimo finansavimas, ar siekiama pritraukti papildomas lėšas JP plėtrai</i></p>
2.7. Įvertinamas lėšų, skirtų JP įgyvendinimui, pakankamumas ir tikslingumas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Įvertinama, ar pakankami skirta lėšų patvirtintoms JP priemonėms įgyvendinti (pvz.: įvertinama, kokią jaunimo poreikių procentą dengia matuojant santykį tarp gautų ir finansuotų projektų paraiškų ir pan.); 2. Įvertinama, ar skirtos lėšos paskirstomos proporcingai skirtingų jaunimo

	<p>grupių (aktyvaus, patiriančio socialinę riziką, įvairių subkultūrų ir pan.) atžvilgiu (pvz., įvertinama, ar proporcingai skiriama lėšų aktyviam ir socialinės rizikos jaunimui).</p> <p>3. Nuolat įvertinama, ar ištekliai paskirstomi taip, kad sukurtų kuo didžiausią vertę priemonių tikslinei grupei (vartotojams);</p> <p>➤ <i>Parodo ar skirtos JP priemonių įgyvendinimui lėšos yra pakankamos ir tikslingai panaudojamos.</i></p>
2.8. Įvertinami numatytų JP priemonių įgyvendinimo rezultatai bei poveikis	<p>1. Analizuojami numatytų JP priemonių įgyvendinimo rezultatai (pvz.: ar visos priemonės įgyvendintos, kiek dalyvavo jaunuolių ar organizacijų, kiek išleista lėšų ir pan.).</p> <p>2. Atliekami jaunimo politikos priemonių, projektų, skirtų įvairioms jaunimo grupėms ir su jaunimu susijusių organizacijoms, įgyvendinimo poveikio tyrimai (priemonės dalyvių apklausos, ekspertiniai vertinimai ir pan.);</p> <p>3. Pateikiama ataskaita apie JP priemonių įgyvendinimo rezultatų ir poveikio vertinimą (analizėje įvertinta, ar įgyvendintos priemonės buvo pakankamos, efektyvios ir veiksmingos).</p> <p>➤ <i>Parodo kokie numatytų priemonių įgyvendinimo rezultatai ir poveikis už vertinamąjį laikotarpį. Toks vertinimas yra pagrindinis instrumentas šalia nuolatinio situacijos pokyčių stebėjimo, padedantis siekti veiksmingos JP plėtros</i></p>
2.9. Atsižvelgiant į veiklos rezultatus ir kintančią situaciją koreguojami JP strategija ir planai	<p>1. Atsižvelgiant į veiklos rezultatus, priemonių poveikio vertinimą ir duomenis apie kintančią situaciją, koreguojamos priemonės, skirtos įvairioms jaunimo grupėms ir su jaunimu susijusioms organizacijoms;</p> <p>2. Įvertinama, ar adekvačiai poreikiams pakoreguota strategija ir planai (pvz., pagal poreikius reikia daugiau dėmesio skirti socialinės rizikos jaunimui, o pakoreguoti planai skiria priemones savanorystės skatinimui, studentų organizacijoms ar pan.).</p> <p>➤ <i>Parodo savivaldybės JP tobulinimo procesą ir sudaromas galimybes JP plėtrai.</i></p>

3. Kriterijus: Atsakingų už jaunimo politikos įgyvendinimą vadovų veikla

Apibūdinimas: šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės JP plėtros galimybių užtikrinimą tiesioginio Jaunimo reikalų koordinatoriaus vadovo lygmenyje

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
3.1. Vadovas nurodo savivaldybės veiklos kryptį įgyvendinant JP	<p>1. Strategiškai plėtoja JP plėtrą, įtraukdami darbuotojus (visų pirma JRK) ir kitas svarbias suinteresuotas šalis į JP strateginių tikslų ir prioritetų nustatymo procesą;</p> <p>2. Nuolat komunikuoja JP plėtros strateginius tikslus, prioritetus, darbo vertybes: tai gali būti atliekama naudojant susirašinėjimą, asmeninius pokalbius, darbuotojų susirinkimus, susitikimus su politikais bei jaunimo atstovais, jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis.</p> <p>➤ <i>Leidžia įvertinti atsakingų už JP įgyvendinimą vadovų indėlį į strateginį JP plėtojimą.</i></p>
3.2. Vadovas kuria ir įgyvendina JP plėtros	<p>1. Plėtoja JP įgyvendinimo struktūrą ir įgyvendinimo veiklos procedūras, atitinkančias JP strateginius tikslus ir savivaldybės jaunimo poreikius;</p>

veiklos ir pokyčių vadybos sistema	<ol style="list-style-type: none"> 2. Užtikrina, kad būtų nustatomi išmatuojami tikslai, kad būtų kaupiami duomenys apie rezultatus ir jaunimo poreikius bei atsižvelgiant į juos būtų siūlomi patobulinimai (pagal JP plėtros vertinimą naudojant BVM, Balansuotų rodiklių sistemos ir/ar kitus modelius); 3. Užtikrina efektyvius kasdieninius veiksmus: užtikrina, kad darbuotojai žinotų savo pareigas ir atsakomybę, suskirsto užduotis pagal prioritetus, užtikrina balansą tarp užduočių ir išteklių; 4. Aptaria ir tobulina JP įgyvendinimą bei paslaugų teikimo būdus atsižvelgdami į JRK, JRT, kitų darbuotojų ir suinteresuotų šalių (jaunimo ir su juo susijusių organizacijų) siūlymus. <p>➤ <i>Leidžia įvertinti vadovų atsakomybę už JP plėtros įgyvendinimą, veiklos tobulinimą ir inovacijų diegimą.</i></p>
3.3. Vadovas motyvuoja ir teikia pagalbą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vertina darbuotojų, susijusių su JP įgyvendinimu, veiklą ir elgesį pagal strateginius JP tikslus ir darbo vertybes; 2. Tobulina savo vaidmenį JP įgyvendinimo veikloje, naudodamas pokalbius su darbuotojais, vadovo veiklos vertinimo modelius, dalyvaudamas vadovų mokymuose; 3. Nuolat padeda darbuotojams tobuliau atlikti savo pareigas, padedant jiems pasiekti profesinius ir asmeninius tikslus, užtikrinant kompetencijų tobulinimą ir karjeros planavimą; 4. Skiria dėmesį darbuotojų asmeninei situacijai ir poreikiams; 5. Remia inovacijų ir mokymosi kultūrą: palaiko darbuotojų iniciatyvas, pripažįsta darbuotojų teikiamas tobulinimo ir inovacijų idėjas, šalina inovacijų diegimo kliūtis. 6. Pripažįsta ir apdovanoja pastangas, taiko oficialius skatinimo metodus. <p>➤ <i>Parodo, kiek atsakingi už JP įgyvendinimą vadovai motyvuoja, padeda ir skatina darbuotojus, susijusius su JP įgyvendinimu.</i></p>
3.4. Vadovas bendradarbiauja su politikais ir kitomis suinteresuotomis šalimis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Domisi politiniais sprendimais JP plėtros atžvilgiu ir prisideda prie jų priėmimo: nuolat palaiko dialogą su politinių sprendimų darytojais, perteikia politikams JP įgyvendinimo veiklos patirtį, informaciją apie jaunimo ir su jaunu susijusių organizacijų poreikius bei savivaldybės veiklos vertinimą; 2. Plėtoja partnerystę ir ryšius su svarbiomis suinteresuotomis šalimis (jaunimu, su jaunimų susijusiomis ir kitomis organizacijomis, interesų grupėmis ir pan.); 3. Siekia, kad savivaldybių JP įgyvendinimo veikla būtų žinoma, pristatyta vietos bendruomenei. <p>➤ <i>Parodo, kiek vadovai atstovauja JP interesus derinant su politikais pasidalytas atsakomybes ir kaip valdo santykius su kitomis suinteresuotomis šalimis ir šių šalių poreikių patenkinimą.</i></p>

4. Kriterijus: Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus (JRK) veiklai

Apibūdinimas: Šis kriterijus leidžia įvertinti ar savivaldybėje sudarytos objektyvios prielaidos sėkmingai JRK veiklai ir JRK indėliui į JP plėtrą.

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
4.1. Patvirtinta JRK pareigybė ir pareigybės	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patvirtinta JRK pareigybė ir pareigybės aprašymas; 2. JRK pareigybė atitinka pavyzdinį savivaldybės jaunimo reikalų

aprašymas	<p>koordinatoriaus pareigybės aprašymą;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Jaunimo reikalų koordinatorių pavaldumo lygis netrukdo atlikti pagrindines funkcijas (pvz., JRK pavaldus savivaldybės administracijos direktoriui, Jaunimo reikalų skyriaus vedėjui, ar pan.); 4. Koordinatorius atlieka tik su Jaunimo politika susijusias funkcijas (jei JRK funkcijos susijusios ne su JP tai sumažina JRK galimybes įgyvendinti JP ir sumažina JP plėtros galimybes savivaldybėje); 5. Koordinatorius sudarytos sąlygos vykdyti koordinavimo veiklą (JKR neturi atlikti jaunimo darbuotojo funkcijų, pvz.: tiesiogiai dirbti su jaunimu ir pan.). <p>➤ <i>Parodo, kokios patvirtintos savivaldybėje koordinatoriaus funkcijos ir kokios sudarytos sąlygos jas gerai vykdyti.</i></p>
4.2. JRK darbo planavimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Patvirtintas JRK metų veiklos planas; 2. Patvirtintas JRK strateginis veiklos planas. <p>➤ <i>Atskleidžia JRK darbo planavimo patirtį savivaldybėje.</i></p>
4.3. Vykdomas JRK darbo plano įvertinimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vykdomas JRK darbo apimtį įvertinimas susiejant su JP tikslų įgyvendinimu: atsižvelgiama į jaunų žmonių skaičių, švietimo įstaigų, su jaunimu susijusių organizacijų skaičių savivaldybėje ir palyginama su vykdomų JRK funkcijų apimtimi, laiko sąnaudomis, JRK pajėgumais ir pan.; 2. Vykdomas JRK darbo plano įvertinimas pagal atitikimą JRK funkcijoms (pvz., ar nėra įtrauktas tiesioginis darbas su jaunimu, neatitinkantis JRK funkcijų ir pan.). <p>➤ <i>Atskleidžia JRK darbo planavimo adekvatumą patvirtintoms JRK funkcijoms ir potencialiems pajėgumams.</i></p>
4.4. Sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją (pvz., mokymai, stažuotės ir pan.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Savivaldybė pati organizuoja mokymus JRK kvalifikacijai kelti (pvz.: užsienio kalbų, IT ir pan.); 2. Sudaromos palankios sąlygos JRK dalyvauti kitų organizacijų organizuojamuose mokymuose. 3. JRK dalyvauja savivaldybės ir kitų organizacijų mokymuose, keliančiuose kvalifikaciją su JP plėtra susijusiose srityse. <p>➤ <i>Atskleidžia kiek savivaldybė yra suinteresuota kelti JK kvalifikaciją tose srityse, kurios yra tiesiogiai reikalingos skatinti JP plėtrą.</i></p>
4.5. Sudarytos sąlygos vykdyti integruotą jaunimo politiką	<ol style="list-style-type: none"> 1. JRK įtrauktas į savivaldybės ar kitų savivaldybės institucijų darbo grupes ir komisijas, kuriose sprendžiami jaunimo klausimai; 2. Sudarytos sąlygos tarpžinybiniam bendradarbiavimui (pasitarimams, keitimuisi informacija, bendrų priemonių įgyvendinimui, dalyvavimui svarstant planus ir pan.) su visais savivaldybės skyriais, kurių veikla susijusi su JP; 3. JRK aktyviai dalyvauja tarpžinybinių grupių susitikimuose ir taiko kitus tarpžinybinio bendradarbiavimo būdus bei panaudoja bendradarbiavimą JP plėtrai (siūlo su JP įgyvendinimu susijusius sprendimus, priemones, naujus darbo būdus ir pan.). <p>➤ <i>Parodo JRK galimybes ir indėlį vykdant integruotą JP savivaldybėje.</i></p>
4.6. Sudarytos sąlygos naujoms JRK iniciatyvoms	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skatinama JRK pasiūlyti naujus sprendimus, naujas skatinančias JP plėtrą priemones bei naujus darbo būdus;

įgyvendinti	<ol style="list-style-type: none"> Gaunamas JKR iniciatyvos JRT, savivaldybės tarybos, administracijos palaikymas. JRK aktyviai siūlo naujas iniciatyvas (sprendimus, priemones, darbo būdus ir pan.). <p>➤ <i>Parodo, kokios sąlygos sudarytos JRK iniciatyvai ir jo indėlių tobulinant JP planavimą ir įgyvendinimą savivaldybėje.</i></p>
4.7. Atliekamas JRK veiklos vertinimas siekiant padidinti veiklos efektyvumą	<ol style="list-style-type: none"> JRK reguliariai (bent kartą į metus) parengia savo veiklos ataskaitą; Reguliariai (bent kartą į metus) atliekami JRK veiklos įvertimas pagal JRK metų veiklos planą (ar visos numatytos veiklos įvykdytos, kaip įvykdytos, ką pavyko patobulinti, ką reiktų keisti ir pan.); JRK veiklos vertinimas atliekamas atsižvelgiant į tiesiogiai su JP įgyvendinimu susijusias funkcijas, nes vertinimas pagal su jaunimo politika nesusijusias funkcijas mažina JRK motyvaciją ir jo veiklos JP įgyvendinime veiksmingumą. Suteikiama galimybė JRK pateikti pasiūlymus dėl savo veiklos tobulinimo. <p>➤ <i>Gerai atliktas JRK veiklos įvertinimas atskleidžia veiklos tobulinimo galimybes ir tuo pačiu skatina JP plėtrą.</i></p>
4.8. Atsižvelgiant į JRK veiklos rezultatus ir kintančią situaciją koreguojami JRK veiklos planai	<ol style="list-style-type: none"> Atsižvelgiant į JRK veiklos rezultatus ir jų vertinimo metu nustatytas tobulinimo galimybes, kintančią jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų situacijos ir poreikių pokyčius, koreguojami JRK veiklos planai (metinis ir/ar strateginis kelių metų); Įvertinama, ar pakoreguoti planai atitinka JP plėtros tikslus, JRK pareigybės aprašymą, potencialius JRK pajėgumus ir pan., siekiant sudaryti sąlygas efektyviai JRK veiklai. <p>➤ <i>Parodo savivaldybės sudaromas sąlygas tobulinti JRK veiklą ir tuo pačiu skatinti JP plėtrą.</i></p>

5. Kriterijus: Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų tarybų (JRT) veiklai

Apibūdinimas: Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybėje sudarytas objektyvios prielaidas sėkmingai JRT veiklai ir JRT indėlių į JP plėtrą

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
5.1. Sudarytos struktūrinės prielaidos JRT veiklai	<ol style="list-style-type: none"> Patvirtinta JRT ir JRT nuostatai. Patvirtintas JRT veiklos planas. Į JRT sudėtį įtraukti visi suinteresuotų šalių atstovai. Į JRT sudėtį įtraukti visų su JP įgyvendinimu susijusių savivaldybės skyrių atstovai. JRT suformuota pariteto principu – suinteresuotos šalys (savivaldybės institucijos, jaunimo ir su jaunimu susijusios organizacijos) atstovaujamos polygiai; Nuostatuose nustatytas JRT veikimo būdas. <p>➤ <i>Leidžia įvertinti sudarytas sąlygas JRT veiklai savivaldybėje.</i></p>
5.2. JRT koordinuoja, inicijuoja ir formuoja JP savivaldybėje	<ol style="list-style-type: none"> Reguliariai (bent jau nerečiau kaip kartą į ketvirtį) vyksta JRT posėdžiai; JRT reguliariai stebi, vertina ir analizuoja vykstančius jaunimo politikos procesus, jaunimo situaciją ir poreikius (pvz., inicijuoja informacijos rinkimą, socialinius tyrimus ir pan.);

	<ol style="list-style-type: none"> 3. JRT inicijuoja ir teikia savivaldybės tarybai pasiūlymus ir rekomendacijas susijusias su JP plėtra; 4. Atlieka JP reglamentuojančių teisės aktų ir programų ekspertizę ir pagal savo kompetenciją teikia pasiūlymus šių dokumentų rengėjams; 5. Siūlo JP priemonių finansavimo prioritetus; 6. Nurodo jaunimo reikalų koordinatoriui JP plėtros kryptį. <p>➤ <i>Leidžia įvertinti JRT funkcijų atlikimą.</i></p>
5.3. JRT veikla padeda veiksmingai formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką	<ol style="list-style-type: none"> 1. JRT aktyviai, o ne formaliai veikia plėtojant JP savivaldybėje; 2. Bendradarbiauja su savivaldybės skyriais (pvz., jei savivaldybės švietimo skyriuje yra svarstomi su JP susiję klausimai, jie yra aptariami JRT posėdžiuose siekiant atstovauti jaunimo interesus ir suderinti JP priemones savivaldybėje); 3. Skatina tarpžinybinį bendradarbiavimą su valstybės ir savivaldybės institucijomis: derina interesus, kuria bendras programas, siekia išvengti priemonių „persidengimo“ ir pan.; 4. Nagrinėja užsienio valstybių patirtį sprendžiant jaunimo problemas ir inicijuoja bendradarbiavimą su užsienio savivaldybėmis; 5. Domisi politiniais sprendimais JP plėtros atžvilgiu ir prisideda prie jų priėmimo bendradarbiaudama su politikais; 6. Tobulina JP įgyvendinimą bei paslaugų teikimo būdus atsižvelgdami į JRK ir suinteresuotų šalių (jaunimo ir su juo susijusių organizacijų) siūlymus; 7. JRT skatina ir palaiko inovatyvius sprendimus jaunimo politikoje. <p>➤ <i>Leidžia įvertinti JRT veiklos įtaką JP plėtrai.</i></p>

6. Kriterijus: Plėtojami ir panaudojami partnerystės ryšiai siekiant JP plėtros

Apibūdinimas: Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybėje sudarytas objektyvios prielaidas sėkmingai JP plėtrai efektyviai panaudojant tarpžinybinį bendradarbiavimą savivaldybėje ir partnerystę su socialiniais partneriais.

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
6.1. Užtikrinamas tarpžinybinis bendradarbiavimas tarp savivaldybės institucijų skyrių	<ol style="list-style-type: none"> 1. Strateginiai savivaldybės dokumentai numato bendradarbiavimą tarp savivaldybės skyrių JP srityje. 2. Sukurtos tarpžinybinės grupės, kurių bent dalį veiklos sudaro su JP susijusi veikla. 3. Užtikrinamas tokių tarpžinybinių grupių veiklos efektyvumas. <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės sudarytas sąlygas efektyviam tarpžinybiniam savivaldybės skyrių bendradarbiavimu.</i></p>
6.2. Plėtojami partnerystės ryšiai su socialiniais partneriais skatinant JP plėtrą	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kitomis nei savivaldybės valdžios institucijos ir nevyriausybines organizacijos (toliau - socialiniai partneriai), atsižvelgiant į jų kompetencijas, atliekamos veiklos pobūdį kviečiami siūlyti patobulinimus JP įgyvendinimui ir plėtrai; 2. Savivaldybės su JP susijusiuose dokumentuose yra įvardinti socialiniai partneriai (NVO, darbo birža, mokyklos, centrai ir pan.); 3. Sudaryti formalūs partnerystės susitarimai (pvz.; sudarytos sutartys, kurios apibrėžia vaidmenis, užduotis, atsakomybes ir veikimo būdą, pasikeitimą

	<p>žiniomis ir darbuotojais, veiklos kokybės matavimą ir nuolatinį vertinimą, kaip santyčiai lemia rezultatus);</p> <p>4. Sudarytos galimybės JRK ir JRT dirbti su socialiniais partneriais pagal įvairias partnerystės kryptis (pvz., kliento/tiekėjo santykiai, bendrų paslaugų kūrimas, bendrų projektų paraiškų rengimas ir dalyvavimas projektuose ir pan.).</p> <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės sudarytas sąlygas JP plėtrai panaudojant partnerystės ryšius su socialiniais partneriais.</i></p>
6.3 Partnerystės ryšiai efektyviai panaudojami JP plėtrai	<p>1. Savivaldybė tiek administraciniame, tiek politiniame lygmenyje skatina socialinę partnerystę JP įgyvendinimui ir plėtrai užtikrinti;</p> <p>2. Savivaldybė koofinansuoja bendrus projektus ar pan. su socialiniais partneriais;</p> <p>3. Partnerystės ryšiai yra efektyviai panaudojami: vykdomos bendros veiklos, vyksta pasikeitimas žiniomis, rengiami pasiūlymai dėl JP įgyvendinimo ir plėtros ir pan.;</p> <p>4. Atsižvelgta į partnerystės pateiktus pasiūlymus (pvz.: JRT, savivaldybės tarybos posėdžiuose, sudarant veiklos planus ir pan.).</p> <p>➤ <i>Leidžia įvertinti kiek savivaldybė efektyviai panaudoja partnerystės ryšius užtikrinant JP plėtrą.</i></p>
6.4. Vertinami tarpžinybinio bendradarbiavimo ir partnerystės rezultatai siekiant užtikrinti jų panaudojimo JP plėtrai efektyvumą	<p>1. Reguliariai (bent kartą į metus) stebimi bei vertinami tarpžinybinio bendradarbiavimo ir partnerystės procesai, rezultatai ir pobūdis;</p> <p>2. Rezultatų analizė panaudojama pasiūlymams dėl tarpžinybinio bendradarbiavimo ir partnerystės veiklų patobulinimo rengti;</p> <p>3. Rezultatų analizė ir tobulinimo pasiūlymai yra aptariami su suinteresuotomis šalimis siekiant suderinti nuomones ir siekti geresnių rezultatų.</p> <p>➤ <i>Parodo savivaldybės sudaromas sąlygas tobulinti tarpžinybinį bendradarbiavimą ir partnerystės veiklas JP srityje ir tuo pačiu skatinti JP plėtrą.</i></p>

7 Kriterijus: Jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatai

Apibūdinimas: Šis kriterijus leidžia įvertinti ar savivaldybės sudaromos galimybės efektyviai prisideda prie jaunimo politikos plėtros atskirose jaunimo politikos prioritetinėse kryptyse.

Dalinis kriterijus	Rodiklio apibūdinimas
7.1. Išsilavinimas	<p>1. Pasiiekti rezultatai neformalaus švietimo galimybių plėtroje (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.);</p> <p>2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.)</p> <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus remiant neformalųjį jaunimo švietimą, skatinant mokymąsi visą gyvenimą, gerinant neformaliojo švietimo kokybę ir pripažįstant jo rezultatus bei geriau integruojant formalųjį ir neformalųjį švietimą.</i></p>

7.2. Užimtumas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai remiant jaunimo galimybes įsadarbinti ir tam reikalingų įgūdžių stiprinimą (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus lengvinant perėjimą iš švietimo sistemos, neveiklumo arba nedarbo etapo į darbo rinką.</i></p>
7.3 Kūrybiškumas ir verslumas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai skatinant jaunimo kūrybingumą ir verslumą, sudarant sąlygas naudotis naujosiomis technologijomis ir skatinant didesnę domėjimąsi menu ir mokslu (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus ugdant jaunimo talentus, skatinant kūrybingumą, verslumą ir kultūrinę išraišką.</i></p>
7.4 Sveikata ir sportas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai rūpinantis jaunimo sveikata, sportu ir priklausomybių prevencija (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus skatinant jaunimą sveikai gyventi, remiant fizinį švietimą, sportinę veiklą bei su jaunimu dirbančių asmenų, sveikatos specialistų ir sporto organizacijų bendradarbiavimą, siekiant užkirsti kelią nutukimo, sužalojimų, priklausomybių arba piktnaudžiavimo problemoms arba jas spręsti bei išsaugoti psichinę ir seksualinę sveikatą.</i></p>
7.5 Dalyvavimas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai užtikrinant visapusišką jaunimo dalyvavimą visuomenėje ir remiant jaunimo organizacijas (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus skatinant jaunimą aktyviau dalyvauti formuojant jaunimo politiką, dalyvauti visuomenės ir vietos bendruomenių pilietiniame gyvenime, remiant jaunimo organizacijas ir įvairių formų mokymąsi dalyvauti</i></p>
7.6. Socialinė integracija	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai mažinant jaunimo socialinę atskirtį, panaudojant visą su jaunimu dirbančių asmenų ir jaunimo bendruomenės centrų, kaip įtraukties priemonių, potencialą bei sprendžiant būsto problemas (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, suteiktos patalpos, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.)

	<p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus užkertant kelią mažiau galimybių turinčio jaunimo skurdui ir socialinei atskirčiai ir panaikinant jų perdavimą iš kartos į kartą, informuojant jaunimą apie kultūrų skirtumus ir ugdant gebėjimą pažinti kitas.</i></p>
7.7 Savanorystė	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai remiant jaunimo dalyvavimą savanoriškoje veikloje (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus propaguojant savanoriškos veiklos naudą ir teikiant daugiau galimybių ir šalinant kliūtis užsiimti savanoriška veikla, sudarant geresnes savanoriška veikla užsiimančio jaunimo tarpvalstybinio judumo sąlygas.</i></p>
7.8 Jaunimas ir pasaulis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pasiiekti rezultatai remiant jaunimo bendradarbiavimą su kitomis pasaulio šalimis (pvz.: savivaldybės paremtos programos ir/ar projektai, informacijos sklaida ir pan.); 2. Tikslinių grupių (jaunimo, jaunimo organizacijų ir pan.) poreikių patenkinimo rezultatai (paprastai matuojami atliekant apklausas ir kitus tikslinių grupių tyrimo metodus – fokus grupes, viešas diskusijas ir pan.) <p>➤ <i>Leidžia įvertinti savivaldybės pasiektus rezultatus remiant jaunimo poreikį solidarizuotis su kitomis pasaulio šalimis kovojant su pagrindinių teisių pažeidimais, diskriminacija, ekonominiai skirtumais ir žala aplinkai.</i></p>

3.2. Jaunimo politikos įgyvendinimo Kokybės vertinimo įrankis

Vertinimo kriterijų aprašymo lentelės, kurios buvo pateiktos ankstesniame skyriuje, skirtos padėti vertintojams geriau suvokti vertinamą objektą, t.y. plačiau paaiškina kas vertinama. Vertinimo rezultatams užrašyti naudojamos „Kokybės vertinimo įrankio“ lentelės. Vykstant vertinimo procesui, naudojamos abi lentelės. Vertinimas vykdomas keturiais žingsniais:

1. Perskaitomas pagrindinio kriterijaus apibūdinimas kriterijų aprašymo lentelėje. Pagrindinių kriterijų sudaro daliniai kriterijai ir rodiklių apibūdinimas;
2. Kokybės vertinimo įrankio lentelėje kiekvienas vertintojas turi įrašyti stipriausias ir tobulintinas vertinamo dalinio kriterijaus sritis, bei rekomendacijas tobulinimui (pagal atskirą vertintojų grupės susitarimą gali būti užrašomi naudoti šaltiniai).
3. Įvertinus visus dalinius kriterijus, pagrindiniam kriterijui įvertinti (pvz. Jaunimo politikos informacijos valdymas) skiriami balai naudojant vertinimo lentelę (smulkiau žr. skyriuje 3.3. Balų skyrimo procesas)
4. Atlikus visų pagrindinių kriterijų vertinimą, balai susumuojami ir išvedamas bendras visų pagrindinių kriterijų balų vidurkis (tolesni veiksmai smulkiau aprašyti žr. skyriuje 3.4. Vertinimo procesas).

Žemiau pateikiamos kokybės kriterijų vertinimo lentelės.

1 Kriterijus: Jaunimo politikos informacijos valdymas	Apibūdinimas: informacijos rinkimas ir sisteminimas apie jaunimo, jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų (toliau – su jaunimu susijusių organizacijų) situaciją leidžia pagrįstai formuoti jaunimo politikos (toliau – JP) plėtrą savivaldybėse. Informacijos prieinamumo užtikrinimas sudaro sąlygas suinteresuotiems asmenims stebėti JP plėtros tendencijas ir atstovauti jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų interesus, teikti pasiūlymus dėl JP.			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
1.1. Renkami duomenys apie jaunimo situaciją				
1.2. Renkami duomenys apie su jaunimu susijusias organizacijas				
1.3. Duomenys apie jaunimą ir su jaunimu susijusias organizacijas yra sisteminami ir analizuojami				
1.4. Atliekami tyrimai apie jaunimo ir su jaunimu susijusių organizacijų poreikius ir lūkesčius				
1.5. Informacija viešinama ir laisvai prieinama.				
Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:				
Vertintojo pastabos ir				

<i>komentarai</i>	
-------------------	--

2. Kriterijus: Jaunimo politikos įgyvendinimo strateginis planavimas ir finansavimas	Apibūdinimas: šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės sudaromas galimybes JP plėtrai per strateginį JP planavimą ir atitinkamą finansavimą.			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
2.1. Išsikelti JP prioritetai				
2.2. Patvirtinti pagrindiniai JP formavimo dokumentai				
2.3. Įtraukiamos visos suinteresuotos šalys į JP dokumentų svarstymą				
2.4. Išskelti strateginiai JP tikslai susieti su veiklos (priemonių) planais				
2.5. Įvertinama numatytų priemonių kokybė				
2.6. Užtikrinamas JP priemonių įgyvendinimo finansavimas				
2.7. Įvertinamas lėšų, skirtų JP įgyvendinimui, pakankumas ir tikslingumas				
2.8. Įvertinami numatytų JP priemonių įgyvendinimo rezultatai bei poveikis				
2.9. Atsižvelgiant į veiklos rezultatus ir kintančią situaciją koreguojami JP strategija ir planai				
Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:				
Vertintojo pastabos ir komentarai				

3. Kriterijus: Atsakingų už jaunimo politikos įgyvendinimą vadovų veikla	<u>Apibūdinimas:</u> šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybės JP plėtros galimybių užtikrinimą tiesioginio Jaunimo reikalų koordinatoriaus vadovo lygmenyje			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
3.1. Vadovas nurodo savivaldybės veiklos kryptį įgyvendinant JP				
3.2. Vadovas kuria ir įgyvendina JP plėtros veiklos ir pokyčių vadybos sistemą				
3.3. Vadovas motyvuoja ir teikia pagalbą				
3.4. Vadovas bendradarbiauja su politikais ir kitomis suinteresuotomis šalimis				
Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:				
Vertintojo pastabos ir komentarai				

4. Kriterijus: Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus (JRK) veiklai	<u>Apibūdinimas:</u> Šis kriterijus leidžia įvertinti ar savivaldybėje sudarytos objektyvios prielaidos sėkmingai JRK veiklai ir JRK indėli į JP plėtrą			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
4.1. Patvirtinta JRK pareigybė ir pareigybės aprašymas				
4.2. JRK darbo planavimas				
4.3. Vykdomas JRK darbo plano įvertinimas				
4.4. Sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją (pvz., mokymai, stažuotės ir pan.)				
4.5. Sudarytos sąlygos vykdyti integruotą jaunimo politiką				
4.6. Sudarytos sąlygos naujoms JRK iniciatyvoms įgyvendinti				
4.7. Atliekamas JRK veiklos vertinimas siekiant padidinti veiklos efektyvumą				
4.8. Atsižvelgiant į JRK veiklos rezultatus ir kintančią situaciją koreguojami JRK veiklos planai				
Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:				
Vertintojo pastabos ir komentarai				

5. Kriterijus: Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų tarybų (JRT) veiklai	<u>Apibūdinimas:</u> Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybėje sudarytas objektyvios prielaidas sėkmingai JRT veiklai ir JRT indėlių į JP plėtrą			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
5.1. Sudarytos struktūrinės prielaidos JRT veiklai				
5.2. JRT koordinuoja, inicijuoja ir formuoja JP savivaldybėje				
5.3. JRT veikla padeda veiksmingai formuoti ir įgyvendinti jaunimo politiką				
<i>Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:</i>				
<i>Vertintojo pastabos ir komentarai</i>				

6. Kriterijus: Plėtojami ir panaudojami partnerystės ryšiai siekiant JP plėtros	<u>Apibūdinimas:</u> Šis kriterijus leidžia įvertinti savivaldybėje sudarytas objektyvios prielaidas sėkmingai JP plėtrai efektyviai panaudojant tarpžinybinį bendradarbiavimą savivaldybėje ir partnerystę su socialiniais partneriais.			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
6.1. Užtikrinamas tarpžinybinis bendradarbiavimas tarp savivaldybės institucijų skyrių				
6.2. Plėtojami partnerystės ryšiai su socialiniais partneriais skatinant JP plėtrą				
6.3 Partnerystės ryšiai efektyviai panaudojami JP plėtrai				
6.4. Vertinami tarpžinybinio bendradarbiavimo ir partnerystės rezultatai siekiant užtikrinti jų panaudojimo JP plėtrai efektyvumą				
<i>Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:</i>				
<i>Vertintojo pastabos ir komentarai</i>				

7. Kriterijus: Jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatai	<u>Apibūdinimas:</u> Šis kriterijus leidžia įvertinti ar savivaldybės sudaromos galimybės efektyviai prisideda prie jaunimo politikos plėtros atskirose jaunimo politikos prioritetinėse kryptyse.			
	Stipriosios sritys	Tobulintinos sritys	Rekomendacijos	Šaltiniai
7.1. Išsilavinimas				
7.2. Užimtumas (įdarbinimas, o ne popamokinė veikla)				
7.3 Kūrybiškumas ir verslumas				
7.4 Sveikata ir sportas				
7.5 Dalyvavimas				
7.6. Socialinė integracija				
7.7 Savanorystė				
7.8 Jaunimas ir pasaulis				
Skiriami balai pagal vertinimo lentelę:				
Vertintojo pastabos ir komentarai				

3.3. Balų skyrimo procesas

Žemiau pateikta lentelė naudojama pagrindinių kriterijų vertinimui. Pasirenkama, koks lygis yra pasiektas: planuok, daryk, tikrink, veik. Remiantis šia lentele skiriami balai, kurie įrašomi į kokybės vertinimo įrankio lentelės skiltį „skiriami balai pagal vertinimo lentelę“.

2 paveikslas¹¹.

Fazė	Vertinimo lentelė	Balai
	Nėra įrodymų ar tik epizodiniai veikimo būdo įrodymai	0
Planuok	Veikimo būdas yra suplanuotas Suplanuoti išteklių: sukurta strategija, planai, programos, paskirti atsakingi asmenys. Sudarytos struktūrinės prielaidos .	1
Atlik	Veikimo būdas yra įgyvendinamas, atliekamas. Suplanuoti veiksmai vykdomi. Pvz. ne tik įtraukta į strategiją, tačiau sukurtos programos, paskirti vykdytojai ir pan. Stebimas procesas.	2
Tikrink	Veikimo būdas yra tikrinamas ir peržiūrima, ar darome tinkamus dalykus tinkamu būdu. Atliktų darbų palyginimas su iškeltais reikalavimais . Matuojama proceso kokybė.	3
Veik	Veikimo būdas yra koreguojamas atsižvelgiant į patikrinimus ir tobulinamas, jei būtina. Koregavimo veiksmai, prevenciniai veiksmai. Koreguojamos sukurtos programos ir kt., atsižvelgiant į pakitusią situaciją ir pan. Vertinami pasiekti rezultatai.	4
PATV	Viską, ką atliekame, reguliariai planuojame, įgyvendiname, koreguojame, mokomės iš kitų. Nuolat tobuliname šią veiklą. Grižtamojo ryšio užtikrinimas, koregavimo veiksnių įgyvendinimas prasidedant kitam procesui. Pvz. kitų metų programos sukūrimas, atsižvelgiant į rezultatus. Pasiektų rezultatų kokybės vertinimas.	5

¹¹ Bendrasis vertinimo modelis (BVM): Organizacijos tobulinimas taikant įšivertinimą, Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos viešojo administravimo institutas, Vilnius, 2005.

Antrojo įsivertinimo etapo tikslas yra palyginti visų vertinimo dalyvių rezultatus, aptarti ir susitarti dėl bendros nuomonės. Šiame etape labai svarbus vertinimo grupės pirmininko vaidmuo, kurio pareiga inicijuoti diskusiją, ją valdyti ir formuoti bendrą nuomonę. Diskusija turi remtis konkrečiais įrodymais ir pasiektais rezultatais, bei laikantis visų vertinimo principų.

Siekiant apibendrinti vertinimo rezultatus vertinimo grupė turi atlikti šiuos veiksmus:

- Statistiškai susumuoti visų vertinimo grupės narių individualius vertinimų balus pagal kiekvieną kriterijų;
- apibrėžti nuomonių sutarimo ir išsiskyrimo taškus;
- išsiaiškinti, kiekvienos nuomonės išsiskyrimo priežastis;
- diskutuoti dėl surinktų rezultatų;
- siekti bendros nuomonės;

Statistiškai išvedus kiekvieno kriterijaus rezultatą, susitariama dėl visos vertinimo grupės bendro kriterijaus įvertinimo. Įvertinus visus kriterijus, vertinimo grupė nusprendžia, kurios jaunimo politikos veiklos sritys labiausiai reikalingos tobulinti. Gauti rezultatai apibendrinami ir nustatomos prioritetingos jaunimo politikos tobulinimosi sritys, kuriomis remiantis bus sudaromas tobulinimosi veiksmų planas.

3.4. Vertinimo procesas

Šiame poskyryje aptariami vertinimo etapai. Vertinimo procesas padalintas į keturis etapus: pirmasis pagrindinį dėmesį skiria pasirengimui vertinimo procesui, antrasis skirtas pasidalinti atsakomybes tarp vertinimo dalyvių ir suvokti vertinimo principus, trečiasis koncentruojasi ties veiksmingu vertinimo įgyvendinimu, o ketvirtasis analizuoja priemones, kurios turėtų būti įvykdytos kaip vertinimo rezultatas. Visi etapai susieti tarpusavyje.

Etapų metu atliekami darbai ir jų rezultatai pavaizduoti 3 paveiksle.

3 paveikslas Vertinimo etapai bei jo rezultatai¹²



Parengiamasis etapas

Parengiamojo etapo metu atliekami įvadiniai darbai, kurie užtikrina sklandžią vertinimo eigą viso proceso metu:

- priimamas sprendimas dėl vertinimo;
- patvirtinama vertinimo grupės sudėtis;
- apibrėžiamos vertinimo dalyvių funkcijos;
- nustatomi vertinimo terminai;
- susitariama dėl vertinimo eigos ir darbo tvarkos.

Vertinimo procesą savivaldybėse inicijuoja Jaunimo reikalų departamentas (toliau – departamentas). Procesui inicijuoti ir valdyti paskiriamas projekto vadovas, kuris atsakingas už savivaldybės atstovų supažindinimą su įsivertinimo nauda, įsivertinimo proceso eigą ir savivaldybėse vertinimo grupių suformavimą.

Vertinimo grupės darbo tvarkai nustatyti parengtas vertinimo grupės darbo reglamentas (toliau – reglamentas). Remiantis šiuo reglamentu, vertinimo grupei deleguotos atsakomybės: vadovauti vertinimo procesui, koordinuoti vertinimo eigą, rinkti duomenis, analizuoti, vertinti

¹² Šaltinis: sudaryta autorių.

jaunimo politikos savivaldybėje įgyvendinimo privalumus ir trūkumus, pristatyti rezultatus suinteresuotiems asmenims ir inicijuoti tobulintinų sričių veiklos plano sudarymą.

Pagrindiniai šio etapo tikslai: supažindinti savivaldybės atstovus su vertinimo tikslais ir nauda jaunimo politikos plėtrai. Suformuoti vertinimo grupę. Susitarti dėl įsivertinimo darbo organizavimo, vertinimo proceso. Nustatyti realius vertinimo terminus, atsižvelgiant ir įvertinant specialistų užimtumą ir realias laiko sąnaudas.

Organizavimo etapas

Antrajame etape atliekami veiksmai, kurie padeda vertinimo grupei geriau suprasti vertinimo tikslus ir vertinimo principus :

- Suorganizuojamas pirmasis vertinimo grupės posėdis;
- Vertinimo grupė susipažįsta su darbo reglamentu, vertinimo įrankiu ir vertinimo kriterijais;
- Aptariami vertinimo principai ir darbo eiga;
- Išrenkamas vertinimo grupės pirmininkas ir sekretorius;
- Aptarimas vertinimo planas;
- Pasirinkami vertinimo metodai ir informacijos šaltiniai;

Pirmojo vertinimo grupės posėdžio metu išrenkamas vertinimo grupės pirmininkas ir sekretorius¹³. Pirmojo posėdžio metu vertinimo grupė buvo supažindinama su darbo grupės reglamentu ir pagrindiniais vertinimo principais.

Šiame etape buvo siekiama susitarti dėl vertinimo darbo grupės etikos ir tinkamos darbo atmosferos sukūrimo. Vertinant laikomasi šių principų:

- Siekiamybė yra ne tik problemos identifikavimas, tačiau ieškojimas ir pasiūlymas tinkamiausių kelių atrastoms problemoms išspręsti.
- Skatinamos argumentuotos diskusijos.
- Pagrindinis vertinimo tikslas yra stiprybių ir tobulintinų sričių nustatymas bei jų susiejimas su tobulinimo veiksmais.
- Siekiami sukurti draugišką vertinimo dalyviams aplinką.

Vertinimo procesas organizuojamas kaip mokymosi priemonė, siekiant atrastas išvalgas tikslingai panaudoti tobulinimosi plane.

Pagrindiniai šio etapo tikslai: aptarti, kokių tikslų siekiama vertinimu, išsiaiškinti vertinimo principus, susitarti dėl vertinimo eigos organizavimo, pristatyti vertinimo kriterijus, susipažinti su informacijos šaltiniais ir duomenų rinkimo bei analizės metodais.

Įsivertinimo etapas

Šiame etape atliekami veiksmai:

- Aptariama balų skyrimo pagal vertinimo lenteles principai ir ataskaitos pildymo instrukcijos;
- Atliekamas individualus vertinimas;
- Aptariami individualaus vertinimo rezultatai ir diskutuojama dėl bendro kiekvieno kriterijaus įvertinimo;

¹³ Smulkiau apie vertinimo grupės procedūras žr.: Savivaldybių jaunimo politikos plėtros kokybės vertinimo reglamentas.

- Susitariama dėl bendro kiekvieno kriterijaus įvertinimo.
- Užpildomos vertinimo ataskaitos;

Balai skiriami vadovaujantis klasikine 2006 m. BVM versijos lentelių skale nuo 0 iki 5, kuri remiasi kokybės valdymo ciklo fazėmis: planuok, daryk, tikrink, veik (aprašymas žr. skyriuje 3.3. Balų skyrimo procesas).

Informavimo ir rezultatų panaudojimo etapas

Siekiant vertinimo rezultatų efektyvaus panaudojimo ir sklaidos, vertinimo grupė turi inicijuoti šiuos veiksmus:

- Vertinimo rezultatų pristatymą aukščiausio lygio vadovams ir departamentui;
- Jaunimo politikos plėtros prioritetų nustatymą;
- Tobulinimosi plano sudarymą (žr. Priedas Nr.3);

Planuojant pokyčius turi būti atsižvelgta į šiuos klausimus:

- Kokia jaunimo politika turi būti po 5 metų?
- Kokių veiksmu turi būti imtasi tikslams pasiekti (savivaldybės lygiu, departamento lygiu)?

Susitikimo su aukščiausio lygio vadovais rezultatas turėtų būti: nustatytos tobulintinos sritys ir nustatyti jaunimo politikos plėtros prioritetai, kurių pagrindu vertinimo grupė sudaro tobulinimosi planą.

Prioritetai gali būti atrenkami pagal žemiau išvardintus kriterijus:

- Strateginio svorio,
- įgyvendinimo lengvumo;
- neatidėliotinum.

Aptarus prioritetus, vertinimo grupė sudaro tobulinimosi planą, kuriame numatomi veiksmai, paskiriami asmenys, atsakingi už plano įgyvendinimą ir apibrėžiami terminai.

Tobulinimosi planas tvirtinamas savivaldybės aukščiausio lygio vadovų.

Patariama išivertinimo procesą pakartoti, kad būtų galima stebėti pažangą ir rasti naujų tobulinimosi krypčių.

3.5. Vertinimo rezultatų panaudojimas

Vertinimas suteikia galimybę nuolat tobulinti jaunimo politikos plėtros procesą:

- Gaunamas vertinimas, kuris pagrįstas įrodymais;
- Nustatoma pažanga ir pasiekimų lygis;
- Numatomos priemonės, kurios skatina pasiekti pastovią veikimo kryptį ir sutarti, kas turi būti daroma, kad jaunimo politika vystytųsi ir tobulėtų;
- Galimybę išvelgti gerą patirtį ir vėliau ja dalytis tiek savo organizacijoje, tiek su kitomis organizacijomis.

Be to, jaunimo politikos vertinimo proceso inicijavimas iš esmės padeda sustiprinti jaunimo politikos, kaip savarankiškos politikos pozicijas savivaldybėje. Kadangi į vertinimo procesą įtraukiamos visos suinteresuotos šalys, kurių veiklos siejasi su jaunimo politika, tokiu būdu sudaromos sąlygos visiems iš arčiau susipažinti su jaunimo politikos įgyvendinimu susijusia veiklos specifika ir problematika. Vertinimų rezultatų pristatymas valdžios ir politiniame lygmenyje leidžia paviešinti jaunimo politikos aktualijas ir problemas.

4. PRIEDAI

PRIEDAS NR.1 Jaunimo politikos plėtros Lazdijų raj. savivaldybės kokybės vertinimo rezultatai

2008 m. lapkričio mėn. buvo atliktas Lazdijų r. jaunimo politikos plėtros vertinimas siekiant įvertinti jaunimo politikos plėtros galimybes Lazdijų r. savivaldybėje ir patikrinti parengtą vertinimo įrankį. Atlikus vertinimą, įrankis buvo patikslintas, todėl vertinimo kriterijai, pagal kuriuos buvo atliekamas vertinimas Lazdijų r. savivaldybėje, skiriasi nuo galutinėje vertinimo įrankio versijoje pateiktų kriterijų.

Vertinimo metu taikyti kokybiniai tyrimų metodai: Lazdijų r. savivaldybės dokumentų analizė, ekspertų interviu, vertinimo ataskaitų medžiaga. Analizuoti 2007m., 2008 m. veiklos dokumentai, tačiau buvo remiamasi ir ankstesniais strateginiais jaunimo politikos veiklos dokumentais, siekiant gauti bendrą jaunimo politikos plėtros situaciją savivaldybėje.

Vertinant nuolat buvo akcentuojama, kad vertinami ne jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo rezultatai, tačiau siekama įvertinti sąlygų pakankamumą sėkmingam jaunimo politikos plėtros vyksmui savivaldybėse. Svarbu pabrėžti, kad nebuvo siekiama surinkti ir palyginti kiekybinių rodiklių, kas būdinga vertinimui iš „viršaus –žemyn“ (audito ar veiklos vertinimui, bei strateginiam planavimui). Buvo iškeltas tikslas remtis kokybiniais duomenimis: įrodymais, diskusijomis ir aptarimu.

Dvejuose vertinimo grupės posėdžiuose dalyvavo aštuoni vertintojai: Lazdijų r. jaunimo centro atstovė Jūratė Krolieninkaitė, jaunimo organizacijų atstovas Donatas Ivoška, Lazdijų r. savivaldybės mero padėjėja Renta Škarnulytė, Lazdijų r. savivaldybės jaunimo reikalų koordinatore Indrė Basevičiūtė, Lazdijų r. savivaldybės vyr. Specialistė Jūratė Janulevičienė, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas Giedrius Vaidelis, ekspertė Vilma Jankūnienė, ekspertė Ingrida Gečienė. Vertinimą pagal kriterijų lenteles pateikė penki vertintojai.

Vertinimo ataskaitoje pateikti vertinimo rezultatai pagal pagrindinius vertinimo kriterijus. Pagrindinio kriterijaus vertinimą sudaro dalinių kriterijų kokybinio vertinimo rezultatų vidurkis. Kiekvieno pagrindinio kriterijaus vertinimo apibendrinime pateikiama informacija apie silpnąsias ir stipriąsias veiklos puses, įsivertinimo rekomendacija ir pagrindinio kriterijaus įvertinimas penkiabalėje sistemoje (žr. skyriuje 3.3.Balų skyrimo procesas).

Įvertinus visus pagrindinius kriterijus, įvertinimo rezultatas apibendrinamas ir pateikiamos rekomendacijos dėl jaunimo politikos plėtrą savivaldybėje skatinančių veiksmų.

Žemiau pateikiamas Lazdijų r. savivaldybės jaunimo politikos plėtros vertinimo apibendrinimas, kuris remiasi vertinimo grupės pateiktais vertinimo rezultatais.

1. Kriterijus „Jaunimo politikos informacijos valdymas“.

Kriterijaus apibūdinimas: informacijos rinkimas ir sisteminimas apie jaunimo situaciją leidžia pagrįstai formuoti jaunimo politikos plėtrą savivaldybėse. Informacijos prieinamumo užtikrinimas sudaro sąlygas suinteresuotiems asmenims stebėti jaunimo politikos (toliau – JP) plėtros tendencijas ir atstovauti jaunimo grupių interesus, teikti pasiūlymus dėl JP plėtros galimybių. Šiuo kriterijumi siekiama įvertinti informacijos apie jaunimo politikos valdymą ir jos tikslingą panaudojimą.

1.1. Dalinis kriterijus: suplanuota rinkti informaciją apie suinteresuotas šalis (jaunimą ir jaunimo organizacijas).

Vertinant struktūriniu požiūriu, buvo analizuojami dokumentai, kurie reglamentuoja informacijos apie jaunimo politiką valdymą. Buvo nustatyta, kad savivaldybėje suplanuota rinkti informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą, tačiau nesuplanuota rinkti informaciją apie jaunimo situaciją. Pvz. Jaunimo reikalų koordinatorės pareiginė instrukcija įpareigoja „kaupti, sisteminti, analizuoti ir apibendrinti informaciją apie jaunimo politikos įgyvendinimą, pagal poreikius vykdyti jaunimo situacijos tyrimus“¹⁴.

Informaciją apie organizacijas deleguota rinkti Lazdijų jaunimo reikalų tarybai, kurios nuostatuose iškeltas uždavinys „rinkti informaciją apie savivaldybės įstaigų ir jaunimo visuomeninių organizacijų veiklą, skirtą jaunimui“.

1.2. Dalinis kriterijus: renkama informacija apie jaunimo organizacijas ir su jaunu dirbančias organizacijas.

Randami pavieniai įrodymai, kad savivaldybėje renkama informacija apie *jaunimo organizacijas ir apie su jaunu dirbančias organizacijas (toliau – organizacijos)*. Informacija apie organizacijų skaičių užfiksuojama rašant metines ataskaitas, tačiau šis sąrašas neatspindi realios situacijos. Organizacijos, kurios nevykdo esamu momentu veiklos, nėra išbraukiamos iš sąrašo.

Pagal savivaldybės dokumentus, už informacijos apie organizacijų veiklą rinkimą atsakinga jaunimo reikalų taryba, tačiau ši funkcija nėra tinkamai vykdoma, dėl pačios jaunimo reikalų tarybos pasyvumo, tačiau suplanuotiems veiksams ne visada skiriama lėšų: pvz. 2008 m. jaunimo politikos metų veiklos plane (toliau – planas) buvo numatyta parengti ir išleisti informacinį leidinį apie Lazdijų raj. savivaldybėje veikiančias jaunimo organizacijas ir jų veiklą¹⁵. Tačiau šis uždavinys nebuvo įvykdytas. Šiam uždaviniui įvykdyti plane nebuvo skirta lėšų.

1.3. Dalinis kriterijus: renkama informacija apie švietimo, socialinę, ekonominę ir

¹⁴ Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72, 12.2 punktas.

¹⁵ Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo politikos 2008 m. veiklos planas. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr.10V-279, 7.4 punktas.

demografinę jaunimo situaciją.

Dalis reikalingos informacijos yra renkama kituose skyriuose, pvz. švietimo. JRK teigimu šiuos duomenis galima rasti suvestinėse. Demografinę informaciją galima rasti statistikos departamento suvestinėse, panašiai su nedarbo ir kriminogeninės situacijos duomenimis. JRK pareiğybės aprašyme nėra apibrėžta, kad JRK turėtų rinkti duomenis apie jaunimo situaciją ar atliktų nuolatinę duomenų stebėseną, taip pat nėra apibrėžti jaunimo politikos stebėsenos rodikliai, todėl dažniausiai informacija renkama fragmentiškai pagal poreikį ir apsiribojama informacijos apie jaunimo politikos įgyvendinimą rinkimu ir analize (pvz. rengiant metines JRK ataskaitas, vykdam tyrimus).

1.4. Dalinis kriterijus: atliekami tyrimai apie jaunimo ir jaunimo organizacijų poreikius ir lūkesčius.

2007 m. atliktas Lazdijų savivaldybės jaunimo situacijos ir poreikių tyrimas (toliau tyrimas). Šį tyrimą inicijavo jaunimo reikalų taryba, o tyrimą atliko jaunimo reikalų koordinatore. Šio tyrimo atlikimui lėšų nebuvo skirta. JRK pareiğinėse numatyta, kad JRK turėtų „vykdyti jaunimo situacijos tyrimus“, tačiau kvalifikaciniuose reikalavimuose nereikalaujama gebėti atlikti sociologinius tyrimus.

Nėra duomenų, kad buvo atlikti jaunimo organizacijų ir su jaunimu dirbančių organizacijų tyrimai.

1.5. Dalinis kriterijus: surinkta informacija viešinama ir laisvai prieinama.

2007 m. atlikto tyrimo išvados buvo pristatytos visuomenei, jaunimo organizacijoms, rajono įstaigų vadovams, taip pat vertinimai buvo pateikti rajono tarybos Švietimo kultūros ir sporto komitetui¹⁶. Tačiau tyrimas neprieinamas savivaldybės interneto svetainėje.

Pagrindinė informacija apie jaunimo politikos situaciją skelbiama interneto svetainėje, spausdinama informaciniuose leidiniuose, viešinama spaudoje.

1.6. Dalinis kriterijus: pagal surinktą informaciją yra koreguojama jaunimo politikos plėtra.

Kokybiška jaunimo politika turi būti formuojama remiantis stebėsenos duomenų analize, jaunimo situacijos tyrimais, jaunimo politikos įgyvendinimo politikos įvertinimu. Lazdijų savivaldybėje buvo atliktas jaunimo situacijos tyrimas, kuris leido įvertinti jaunimo poreikius. Šiais rezultatais buvo remtasi planuojant projektinės veiklos paskirstymą. Stebėseną apie jaunimo situaciją nėra atliekama, todėl tobulinant veiklos planavimą sunku laiku aptikti pokyčius, juos įvertinti, numatyti tikslingas priemones, kurios neleistų susiformuoti neigiamai praktikai.

1 kriterijaus „Jaunimo politikos informacijos valdymas“ vertinimas

➤ *Stipriosios pusės: atliktas jaunimo situacijos tyrimas, supažindinti suinteresuoti*

¹⁶ Lazdijų r. savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatore ataskaita už 2007 m.

<i>asmenys su tyrimo išvadomis.</i>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Silpnosios pusės: nėra vykdoma jaunimo politikos stebėseną, todėl nesudarytos sąlygos identifikuoti su jaunimo politika susijusius pokyčius ir laiku bei reikiamu būdu į juos reaguoti;</i> ➤ <i>Įsivertinimo rezultatas: įsivertinimo metu darbo grupė priėjo bendros nuomonės, kad reikėtų nustatyti jaunimo situacijos ir jaunimo politikos stebėsenos rodiklius ir pagal juos vykdyti stebėseną.</i> ➤ <i>JRK pareiginės instrukciją papildyti įpareigojant JRK vykdyti jaunimo situacijos ir jaunimo politikos stebėseną.</i> ➤ <i>Nuolat aktualizuoti informaciją susijusią su jaunimo organizacijomis.</i>
<i>Vertinimo rezultatas pagal vertinimo lentelę: 2balai. Veikla planuojama ir vykdoma.</i>

2. Kriterijus: „Jaunimo politikos įgyvendinimas“

Apibūdinimas: šis kriterijus leidžia įvertinti kaip savivaldybė sudaro sąlygas plėtoti jaunimo politikai. Šiuo kriterijumi siekiama įvertinti ar sukurta pakankamai suinteresuotų šalių poreikius atliepanti jaunimo politika.

2.1. Dalinis kriterijus: patvirtinta jaunimo politikos koncepcija, strategija, įtraukta jaunimo politikai skirta dalis į savivaldybės strateginius planus.

Prieš trejus metus Lazdijų r. jaunimo politikos įgyvendinimo tikslai ir jaunimo politikos principai atnaujinti ir įtvirtinti jaunimo politikos koncepcijoje¹⁷. Koncepcijoje numatyti jaunimo politikos prioritetai: skatinti jaunimą dalyvauti visuomenės gyvenime, skatinti tarpžinybinį bendradarbiavimą, remti nevyriausybinės organizacijas, įtraukti jaunimo organizacijas į su jaunimo politiką susijusių sprendimų priėmimo procesą.

Jaunimo politikos strategija nebuvo parengta. Vertinimo metu buvo diskutuojama ir prieita išvados, kad yra savivaldybės jaunimo politikos strategijos poreikis, tačiau kartu yra reikalinga Lietuvos valstybės jaunimo politikos strategija, nurodant jaunimo politikos prioritetus ir plėtros kryptis (kad būtų į ką lygiuotis).

Savivaldybės 2005-2010 m. strateginiame plėtros plane jaunimo politikai atskirų tikslų ir uždavinių nėra suformuluota, tačiau jaunimo politikai įgyvendinti skirtos atskiros priemonės.¹⁸ Už šių priemonių vykdymą atsakingi kiti savivaldybės skyriai, kurių funkcijos susijusios su socialinėm paslaugomis, kultūra, sportu, švietimu.

2.2. Dalinis kriterijus: savivaldybės strateginiai dokumentai susieti su ES ir LR strateginiais planais

¹⁷ Lazdijų r. savivaldybės tarybos sprendimas dėl Lazdijų r. savivaldybės jaunimo politikos koncepcijos patvirtinimo. 2005-10-11Nr. 5TS-942. Lazdijai

¹⁸ 2.5.2 uždavinys. Didinti rajono gyventojų užimtumą. Priemonė. Jaunimo organizacijų kūrimosi ir jų veiklos rėmimas. 2.7.2. uždavinys. Organizuoti sporto ir laisvalaikio renginius.

Savivaldybės strateginiame plane nėra įvardinti JP prioritetai. Lazdijų rajono JP veiklos plane yra atsispiriama nuo savivaldybės strategijoje suformuluotų uždavinių ir 2008 m. jaunimo politikos programos, kuri nebuvo oficialiai patvirtinta, o tik parengta.

2.3. Dalinis kriterijus: suinteresuotos šalys įtraukiamos į jaunimo politikos dokumentų rengimo procesą.

Jaunimo organizacijos yra svarbiausios tarpininkės tarp valdžios ir jaunimo. Jų iniciatyva padeda savivaldybės atstovams geriau suprasti ir tenkinti jaunimo poreikius, todėl labai svarbu jei jaunimo atstovai įtraukiami į strateginių dokumentų, susijusių su jaunimo politika svarstymo procesą. Atliekant ekspertų interviu buvo nustatyta, kad jaunimo organizacijų atstovams sudarytos sąlygos (dalyvaujant jaunimo reikalų tarybos posėdžiuose) ištraukti ir dalyvauti anksčiau minėtuose procesuose. Tačiau jaunimo organizacijos nėra pakankamai aktyvios¹⁹, ir menkai dalyvauja svarstymuose.

Sudarytos sąlygos suinteresuotoms šalims dalyvauti valdyme, tačiau esant silpnam ir neaktyviam nevyriausybiniam sektoriui, ši nuostata ne visada tinkamai išnaudojama.

2.4. Dalinis kriterijus: nustatyti strateginiai tikslai susieti su planais.

Daugiausia lėšų skiriama jaunimo vasaros stovyklų programos projektų finansavimui 17 000 Lt, nevyriausybinių organizacijų projektinei veiklai skiriama 8000 lt., kitos lėšos skiriamos mokymams, konferencijų rengimams ir pan. Viso skirta 32000 Lt. Reiktų atkreipti dėmesį, kad neskiriamas finansavimas jaunimo projektų administravimui. Pasak vertinimo grupės, tokiu būdu nesudaromos objektyvios sąlygos jaunimo organizacijų plėtrai.

2.5 Dalinis kriterijus: savivaldybės metinėje ataskaitoje pateikiami jaunimo politikos įgyvendintų priemonių rezultatai.

Savivaldybės metinėje ataskaitoje pateikiami duomenys apie jaunimo politikos rezultatus.

2.6. Dalinis kriterijus: sukurti planai vertinami pagal veiklos rezultatus, tikrinamas tikslo pasiekimo lygis, prireikus strategija ir planai koreguojami.

Diskusijoje išaiškėjo, kad tokia veikla nėra vykdoma. Planai koreguojami tik tuo atveju, kai metų pabaigoje įsitikinama, kad nepilnai bus išsaviintos lėšos.

2 kriterijaus „Jaunimo politikos įgyvendinimas“ vertinimas

- *Stiprybės: patvirtinta jaunimo politikos koncepcija, kurioje nustatyti jaunimo politikos įgyvendinimo prioritetai.*
- *Silpnybės:*
- *JP planai nevertinami pagal rezultatus ir nekoreguojami.*
- *Jaunimo politikos įgyvendinimas nėra prioritetas savivaldybėje.*
- *Įsivertinimo rekomendacija: parengti savivaldybės jaunimo politikos strategiją,*

¹⁹ Lazdijų r. vertinimo medžiaga.

kurioje būtų numatytos jaunimo politikos vystymo kryptys.

2 kriterijaus įvertinimas: 2, veikla planuojama ir vykdoma.

3. Kriterijus: „Jaunimo politikos įgyvendinimo įrankiai“.

Apibūdinimas: siekiama įvertinti struktūrinės jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidas.

3.1. Dalinis kriterijus: sukurta Jaunimo reikalų taryba, patvirtinti jos nuostatai, veiklos planas, reguliariai rengiami posėdžiai.

Savivaldybėje struktūriniu atžvilgiu sudarytos jaunimo politikos plėtros prielaidos: suformuota ir veikia Jaunimo reikalų taryba (toliau - JRT), patvirtinti jos nuostatai, metų veiklos planas, reguliariai rengiami JRT posėdžiai.

3.2. Dalinis kriterijus: JRT išreiškia oficialią poziciją, rengia pasiūlymus aktualiais Jaunimo politikos klausimais, kurie turi įtakos priimant su jaunimo politiką susijusius sprendimus.

Šiuo kriterijumi siekta įvertinti JRT veiklos veiksmingumą ir indėlį formuojant jaunimo politiką.

Pasak vertinimo grupės, per 2008 m. nebuvo inicijuotas nė vienas JRT pasiūlymas ar išreikšta pozicija. Pasak vertintojų grupės narių, dažnai JRT dalyvaujantiems jaunimo organizacijų atstovams trūksta kompetencijos priimti tam tikrus sprendimus, argumentuotai apginti nuomonę, vertinti su jaunimo politika susijusius procesus. Sprendimų teisė nutylėjimo keliu dažnai perleidžiama savivaldybės atstovams arba visa atsakomybė už jaunimo politikos formavimą deleguojama JRK. Nors JRT priskirta tik patariamoji politikos formavimo funkcija, esant stipriai pilietinei jaunimo iniciatyvai, susiformavusiai kompetencijai ir suvokiant savo teises, JRT galėtų turėti pakankamai svarią įtaką politiniame lygmenyje.

Vertinant kokybiškai JRT indėlį, pasigendama JRT aktyvumo inicijuojant jaunimo politikos pokyčius, atstovavimo ginant jaunimo interesus savivaldybės taryboje.

3.3. Dalinis kriterijus: JRT stebi bei vertina jaunimo politikos įgyvendinimo procesus

Pasak vertintojų, JRT nesiima vertinti jaunimo politikos procesų. Visas funkcijas atlieka JRK. Tačiau, kai ši grandis silpna, neaktyvi, JRK tampa vieninteliu asmeniu, kuriam rūpi jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas. Todėl nėra objektyvių sąlygų efektyviai įgyvendinti jaunimo politiką.

3.4. Dalinis kriterijus: JRT įvertina ar skirtos jaunimo politikai lėšos yra pakankamos.

JRT pagal nuostatus turi aprobuoti savivaldybės jaunimo veiklos programas, tačiau nėra duomenų, kad būtų įvertinamas jaunimo politikai skirtų lėšų pakankamumas. Pasak vertinimo grupės: paprastai JRK pateikia savivaldybės finansų skyriui jaunimo politikos lėšų poreikį, vėliau

pateikia JRT vertinimui. Tačiau svarių argumentų iš JRT ne visada sulaukiama. Skirtų lėšų pakankamumas nėra įvertinamas.

3 kriterijaus „Jaunimo politikos įgyvendinimo įrankiai“ vertinimas.
➤ <i>Stiprybės: sudarytos struktūrinės prielaidos jaunimo politikos įgyvendinimui. Sukurta JRT, nuostatai ir veiklos planai.</i>
➤ <i>Silpnybės: JRT veikia silpnai, dirba neinicijatyviai. Atsakomybė už JRT darbo inicijavimą perkeliama JRK. JRT neinicijuoja alternatyvių finansavimo šaltinių. Nėra vertinami jaunimo politikos rezultatai ir nevertinamas įgyvendintų priemonių efektyvumas.</i>
➤ Įsivertinimo rekomendacija:
➤ <i>Stiprinti jaunimo organizacijų sektorių, skiriant daugiau lėšų jaunimo projektams, finansuoti projektų administravimo kaštus, tokiu būdu stiprinant jaunimo organizacijas.</i>
➤ <i>Nesant efektyviam JRT darbui sudaryti sąlygas pakeisti JRT sudėtį, nesibaigus kadencijai ir tokiu būdu sustiprinti JRT.</i>
<i>3 kriterijaus įvertinimas: 2, veikla planuojama ir vykdoma</i>

4. Kriterijus: „Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus (toliau - JRK) veiklai“

Apibūdinimas: jaunimo politikos plėtros galimybių užtikrinimas administraciniame lygmenyje. Šis kriterijus leidžia įvertinti ar organizacijoje sudarytos objektyvios prielaidos sėkmingai JRK veiklai.

4.1. Dalinis kriterijus: patvirtinta JRK pareigybė ir pareigybės aprašymas.

2008 m. Lazdijų raj. patvirtinta JRK pareiginė instrukcija ir pareigybės aprašymas²⁰.

*4.2. Dalinis kriterijus: JRK pareigybė atitinka LR JP pagrindų įstatyme numatytą valstybės tarnautojo statusą.
Struktūros kriterijus*

JRK Lazdijų savivaldybėje dirba pagal darbo sutartį ir nėra valstybės tarnautojas., todėl prieta išvados, kad JRK pareigybė ne pilnai atitinka LR JP pagrindų įstatyme numatytą valstybės tarnautojo statusą.

*4.3. Dalinis kriterijus: patvirtintas JRK veiklos planas.
Proceso kriterijus.*

Lazdijų savivaldybėje JRK planas tvirtinamas metų pradžioje. Suplanuotos jaunimo veiklos priemonės ir skirtos lėšos.

²⁰ Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72.

4.4. Dalinis kriterijus: JRK atlieka tik su jaunimo politika susijusias funkcijas.

Koordinatorius atlieka ne tik su Jaunimo politika susijusias funkcijas. JRK vykdo vaiko teisių apsaugos skyriaus darbuotojos funkcijas. Funkcijų sudvejinimas sumažina JRK galimybes veiksmingai įgyvendinti jaunimo politiką. Atkreiptinas dėmesys, kad JRK turi atlikti 17 funkcijų susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu ir 15 vaiko teisių apsaugos skyriaus funkcijų²¹. Galima daryti prielaidą, kad nederinant numatytų funkcijų su pajėgumais jas įvykdyti, kai kurioms funkcijoms atlikti nebelieka laiko.

4.5. Dalinis kriterijus: JRK atskaitingas tik savivaldybės administracijos direktoriui arba Jaunimo skyriaus vedėjui.

JRK pavaldus vaiko teisių apsaugos skyriaus vedėjai.

4.6. Dalinis kriterijus: sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją.

2008 m. dalyvavo anglų k. kursuose, „Įstaigos įvaizdžio formavimo“ kursuose, tačiau dėl darbo krūvio, JRK ne visada gali dalyvauti mokymuose.

JRK sudaromos sąlygos dalyvauti Jaunimo reikalų departamento organizuojamuose mokymuose.

Vertinimo grupė nusprendė, kad JRK iš dalies sudarytos sąlygos dalyvauti mokymuose.

4.7. Dalinis kriterijus: atliekami pareiginės veiklos vertinimai.

Išaiškėjo, kad JRK darbas vertinamas labiau pagal vaiko teisių apsaugos atliekamas funkcijas, nei pagal jaunimo politikos įgyvendinimo atliekamas funkcijas, todėl prioritetas skiriamas labiau darbui su vaiko teisių apsauga, nei jaunimo politikai.

4.8. Sudarytos sąlygos naujoms JRK iniciatyvos įgyvendinti (užsitikrina JRT, savivaldybės tarybos, administracijos palaikymą)

Pasak vertinimo grupės, Lazdijų r. savivaldybės JRT neveikia veiksmingai, visa atsakomybė už JRT veiklą priskiriama JRK: jis pats ne tik turi inicijuoti politinius sprendimus, tačiau ir organizuoti, koordinuoti, skatinti JRT darbą. JRK nesulaukia tinkamos paramos nei iš savo tiesioginės vadovybės, nei iš politikų.

Jaunimo politika įgyvendinama politiniame ir administraciniame lygmenyje. Politiniame lygmenyje veikia Jaunimo reikalų taryba (patariamoji funkcija), kuri „<dalyvauja koordinuojant, inicijuojant ir formuojant savivaldybės jaunimo politiką²²>“ ir „<teikia pasiūlymus rajono

²¹ Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72.

²² Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Lazdijų r. sav. tarybos 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr.5TS-168.

savivaldybės tarybai, merui, administracijos direktoriui²³>. JRT turi inicijuoti politinių sprendimų priėmimą, suderinti ir aptarti komitetuose, teikti pasiūlymus savivaldybės tarybai.

Administravimo lygmenyje veikia jaunimo reikalų koordinatorius, kurio pagrindinė funkcija „rengti savivaldybės tarybos sprendimų, mero potvarkių, rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymų projektus“²⁴, tai yra parengti dokumentus, o juos patvirtinus užtikrinti jų įgyvendinimą. Jaunimo politikos įgyvendinimas yra efektyvus, kai visi veikėjai, tiek politiniame, tiek administraciniame lygmenyje atlieka savo funkcijas. Nesant veiksmingos paramos politiniame lygmenyje jaunimo politikos įgyvendinimo mechanizmas neveikia, o visa atsakomybė už jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo rezultatus perkeliama jaunimo reikalų koordinatoriui. Susidarius tokiai situacijai JRK turi ne tik inicijuoti politinius sprendimus, gauti politikų pritarimą, juos suderinti su JRT ir kitais skyriais, tačiau ir juos įgyvendinti.

4.9. Dalinis kriterijus: JRK įtrauktas į kitų savivaldybės institucijų darbo grupes ir komisijas, kuriose sprendžiami jaunimo klausimai

Jaunimo politika apima daugybę sričių: švietimo, kultūros, sporto ir kt., tai lemia tarpžinybiškumo arba JRK darbo su įvairiais savivaldybės skyriais ir išorės organizacijomis/institucijomis bendradarbiavimo būtinybę. Integruotos politikos principas įgyvendinamas JRK išitraukiant į kitų skyrių veiklos planų svarstymo procesą, dalyvaujant savivaldybės tarybos posėdžiuose, tarpžinybinėse grupėse, komisijose, kuriose svarstomi su jaunimu susiję klausimai. JRK įtrauktas į Lazdijų rajono savivaldybės švietimo tarybos sudėtį²⁵, Lazdijų rajono savivaldybės nevyriausybinų organizacijų projektų atrankos komisiją²⁶, Lazdijų rajono savivaldybės prevencinio darbo koordinavimo grupę, vaikų socializacijos programų recenzentų grupę²⁷, dalyvauja Lazdijų rajono savivaldybės administracijos prevencinio darbo koordinavimo grupėje²⁸, vaiko globos organizavimo komisijoje.

Dalyvavimas komisijose, grupėse sudaro JRK galimybę būti informuotam apie kitose politikos srityse priimamus sprendimus, susijusius su jaunimu, atstovauti jaunimo interesus.

Lazdijų savivaldybėje nėra visiškai užtikrinamas integruotos politikos įgyvendinimo principas, nes išvardintų komisijų veikla, vertinimo grupės nuomone, vyksta formaliai, komisijos suformuotos, tačiau dažniausiai neveikia.

4 kriterijaus: „Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus veiklai“ vertinimas
➤ <i>Stiprybės: JRK priiima atsakomybę už jaunimo politikos įgyvendinimą, nors jaunimo politikos vykdymui sudarytos sąlygos skirti tik pusę darbo dienos ir nuolat dirba viršvalandžius.</i>
➤ <i>Silpnybės:</i>
➤ <i>JRK pareiginė instrukcija nesuderinta su Jaunimo politikos pagrindų įstatymu ir</i>

²³ Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Lazdijų r. sav. tarybos 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr.5TS-168.

²⁴ Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72, 12.13 punktas

²⁵ Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės švietimo tarybos organizavimo“ 2005 m. gruodžio 22 d. Nr.5TS-1037.

²⁶ 2008 m. kovo 14 d. 10V-196

²⁷ 2008 m. vasario 27 d. Nr.10V-140

²⁸ 2008 m. vasario 5 d. Nr. 10V-88

jaunimo politikos pavyzdine pareigybe, nes JRK nėra valstybės karjeros tarnautojas.

- *JRK atlieka papildomą vaiko teisių apsaugos funkciją ir yra vertinamas labiau pagal vaiko teisių apsaugos darbo pasiekimus, nei pagal jaunimo politikos įgyvendinimo rezultatus.*
- *JRK neturi stipraus palaikymo politiniame ir vadovo lygmenyje.*
- *JRK sudarytos nepalankios sąlygos įgyvendinti jaunimo politiką.*

➤ *Įsivertinimo rekomendacija:*

- *Jaunimo organizacijos silpnos, jaunimas nėra aktyvus, JRT indėlis menkas, JRK nesudarytos sąlygos tinkamai įgyvendinti jaunimo politiką. Tikslinga atsisakyti funkcijų sudubliavimo ir sudaryti JRK sąlygas dirbti tik su jaunimo politikos įgyvendinimu.*

- *4 kriterijaus įvertinimas: 2, veikla planuojama ir vykdoma.*

5. Kriterijus: „Panaudojami ir plėtojami partnerystės ryšiai“

Apibūdinimas: efektyvus bendradarbiavimas tarp savivaldybių skyrių ir sėkminga partnerystė su kitomis organizacijomis sudaro sąlygas pasiekti jaunimo politikos tikslų.

5.1 Dalinis kriterijus: strateginiai savivaldybės dokumentai numato bendradarbiavimą tarp skyrių.

Savivaldybės strateginiame plane nėra įvardintas bendradarbiavimo tarp skyrių principas. Už su jaunimo politika susijusių priemonių įgyvendinimą yra atsakingas vienas kuris nors skyrius, nepaminėti socialiniai partneriai. 2008 m. jaunimo politikos programoje yra numatytas tarpžinybinis bendradarbiavimas su socialiniais partneriais.

5.2. Dalinis kriterijus: vyksta bendradarbiavimas tarp savivaldybės skyrių.

Savivaldybėje sukurtos tarpžinybinės darbo grupės, komisijos. Pasak vertinimo grupės, dalyvavimas tarpžinybinėse darbo grupėse yra dažnai formalus ir nerezultatyvus, tačiau jei darbas vyksta, dalyvavimas jose yra naudingas, nes keičiamasi informacija, sudaromos sąlygos suderinti skyrių vykdomus veiksmus jaunimo politikos klausimais.

5.3. Nustatyta atsakomybė už partnerystės santykių valdymą ir vykdoma bendra veikla

Suformavus tarpžinybines darbo grupes, komisijas yra patvirtinami darbo reglamentai, numatoma darbo tvarka, paskiriami atsakingi asmenys. Ne visada užtikrinama efektyvi tokių grupių darbo veikla.

5.4. Atsižvelgta į partnerystės pateiktus pasiūlymus

Vertinimo grupė nusprendė, kad dažniausiai atsižvelgiama į pasiūlymus, kuriuos pateikia tarpžinybinės grupės, svarstančios su jaunimo politika susijusius klausimus.

5.5. Skatinama partnerystė tam tikrom užduotim atlikti, plėtojami ir įgyvendinami bendri projektai su socialiniais partneriais.

Palankiai žiūrima į bendradarbiavimą su partneriais: pvz. 2007 m. pabaigoje specialiai mero potvarkiu buvo sudaryta tarpžinybinė komisija rajono savivaldybės nepilnamečių užimtumo ir alkoholinių gėrimų vartojimo problemoms spręsti²⁹.

5 kriterijus: „Panaudojami ir plėtojami partnerystės ryšiai“ vertinimas
➤ <i>Stiprybės: palankus požiūris į partnerystes ir jų teikiamą naudą. Sudaryta daug tarpžinybinių grupių.</i>
➤ <i>Silpnybės: daugeliu atveju tarpžinybinės grupės veikia formaliai, savivaldybės skyrių bendradarbiavimas jaunimo politikos įgyvendinimo klausimais nepakankamas.</i>
<i>Įsivertinimo rekomendacija: jaunimo politika integrali, todėl siekiant suderinto jaunimo politikos įgyvendinimo, būtina skatinti bendradarbiavimą tarp skyrių. Derinant atskirų institucijų pajėgumus ir išteklius įgyvendinti daugiau tarpžinybinių projektų, programų. Inicijuoti tarpžinybinio bendradarbiavimo tinklo sukūrimą, spręsti nusikalstamumo, mokyklos nelankymo ir pan. problemas. Toks tinklas sudarytų sąlygas geriau valdyti skirtingų jaunimo grupių problemas. Suderinti instituciniai veiksmai leistų pasiekti geresnių rezultatų.</i>
5 kriterijaus vertinimo rezultatas: 4, veikla planuojama, vykdoma, atsižvelgiama į pasiūlymus.

6. kriterijaus vertinimas: „Atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus“.

Apibūdinimas: šis kriterijus apibūdina rezultatus, kuriuos gauna savivaldybė, siekdama patenkinti visų jaunimo grupių interesus.

6.1. Dalinis kriterijus: savivaldybės strateginiame plėtros plane, jaunimo politikos programose įvardintos skirtingos jaunimo grupės (moksleivių, studentų, patiriančios soc. atskirtį, įvairių subkultūrų atstovai, įvairių pomėgių ir pan.), jų problemos, interesai.

Strateginiame plane išskiriamos šios tikslinės jaunimo grupės: moksleiviai, studentai ir jaunimas.

Jaunimo politikos 2008 m. įgyvendinimo programoje³⁰ daugelis priemonių skirtos aktyvaus jaunimo skatinimui: rajono mokinių tarybos veiklai, jaunimo lyderiams, talentingiems jaunuoliams. Taip pat numatytos informavimo priemonės jaunimo kaimo bendruomenėms, kurie neturi tiek galimybių, kiek miesto jaunimas. Neskirtos atskiros priemonės socialiai atskirtam jaunimui, neformaliom jaunimo grupėm ir pan.

²⁹ Lazdijų rajono savivaldybės mero potvarkis "Dėl komisijos sudarymo", 2007-11-26, Nr.7V-56.

³⁰ Lazdijų r. jaunimo politikos įgyvendinimo 2008 m. programa.

Vykdamas nevyriausybinų organizacijų projektų atrankos konkursą buvo nustatyti prioritetai pagal aprašomos veiklos pobūdį³¹. Vienas iš prioritetų yra socialinės rizikos asmenų ir jų šeimų aktyvinimas, neįgaliųjų laisvalaikio organizavimas. Tačiau šie projektai skirti įvairioms amžiaus grupėms, todėl sunku pasakyti kiek šiuose projektuose dalyvavo jaunimo.

Jaunimui skirtiems projektams rašyti išskirti prioritetai, kurie labiau skatina aktyvaus jaunimo dalyvavimą³².

Igyvendinant vaikų ir jaunimo užimtumo ir socializacijos programą (už įgyvendinimą atsakingas švietimo, kultūros ir sporto skyrius) siekiama patenkinti skirtingų jaunimo grupių poreikius. Šioje programoje numatytas prioritetas įtraukti į įvairias veiklas socialiai remtinų tėvų vaikus ir jaunimą³³.

2007 m. Lazdijų r. savivaldybė dalyvavo EQUAL vystymo bendrijos „JUMS“ projekte, kurio tikslas buvo sukurti NVO ir valstybinio sektoriaus partnerystės pagalbos tinklą, skirtą socialinę atskirtį patiriantiems, neaktyviems jaunuoliams. Tačiau pasibaigus projektui Lazdijų rajono partneriai nesiėmė iniciatyvos palaikyti tinklo egzistavimą ir pritaikyti sukurtą modelį.

6.2. Dalinis kriterijus: įvertinta taikomų priemonių kokybė ir skiriamos lėšos

Vertinimo metu išaiškėjo, kad nėra nustatytos tvarkos, kaip įvertinti pritaikytų priemonių kokybę, *atliekami įvertinimai dėl skiriamų lėšų panaudojimo tikslingumo.*

6.3.. Dalinis kriterijus: koreguojamos jaunimo politikos priemonės atsižvelgiant į veiklos rezultatus ir kintančią situaciją.

Atlikus dokumentų analizę, nerasta įrodymų, kad jaunimo politikos priemonės būtų koreguojamos, atsižvelgiant į rezultatus ir kintančią situaciją.

6 kriterijaus „Atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus“ vertinimas:
➤ <i>Stiprybės: Nors skirtingos jaunimo grupės nėra aiškiai įvardintos savivaldybės strateginiuose dokumentuose, tačiau kelios savivaldybės įgyvendinamos programos atsižvelgia į skirtingų jaunimo grupių interesus: pvz. Lazdijų r. savivaldybė dalyvaudama EQUAL projekto „JUMS“ veiklose, įgijo gerosios patirties darbui su socialiai pažeidžiamais jaunuoliais, kurių galėtų pritaikyti šiai jaunimo grupei.</i>
➤ <i>Stiprybės: įkurtas jaunimo centras, kuris sudaro objektyvias sąlygas patenkinti skirtingų jaunimo grupių interesus.</i>
➤ <i>Jaunimo organizacijų mažai, jos neaktyvios, tačiau aktyviai dirbama tiesiogiai su jaunimu, konsultuojant dėl projektų rašymo, rengiant renginius.</i>
➤ <i>Silpnybės: nėra įvertinamas įgyvendintų programų veiksmingumas, nėra programų testavimo, trūksta veiksmingų priemonių, skirtų visoms jaunimo grupėms.</i>
➤ <i>Įsivertinimo rekomendacija: rinkti informaciją apie skirtingų jaunimo grupių</i>

³¹ Lazdijų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas dėl komisijos sudarymo. 2008 m. kovo 14d. NR.10V-196.

³² Lazdijų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas dėl komisijos sudarymo. 2008 m. kovo 14d. NR.10V-196.

³³ Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimas dėl Lazdijų r. savivaldybės veiklos programų patvirtinimo 2008 m. vasario 12 d. Nr.5TS-303.

egzistavimą, jų poreikius ir lūkesčius. Numatyti jiems jų poreikius atitinkančias priemones. Įvertinti pritaikytų priemonių veiksmingumą. Išbandyti inovatyvias priemones.

Vertinimo rezultatas: 2, veikla planuojama, vykdoma.

Galutinis Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo politikos plėtros įvertinimas

Vertinimo grupė išanalizavo esamą jaunimo politikos įgyvendinimo situaciją pagal įvertinimo kriterijus. Kiekvienas vertinimo grupės narys individualiai įvertino kiekvieno kriterijaus pasiekimo lygį pagal galimybių lentelę. Pagal procedūrą grupės susitikimo metu buvo diskutuojama apie kiekvieno kriterijaus įvertinimo argumentaciją. Vertinimo grupė priėmė bendrą nuomonę dėl jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo: Pagal galimybių lentelę Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas yra suplanuotas, suplanuoti veiksmai vykdomi. Tačiau priemonių įgyvendinimo rezultatai nėra vertinami ir koreguojami. Penkiabalėje sistemoje Lazdijų savivaldybės atvejis įvertinamas dviem balais iš penkių. Trūkumų yra daugiau nei stipriųjų savybių.

Sudarytos nepakankamai palankios sąlygos jaunimo politikos plėtrai Lazdijų r. savivaldybėje:

1. Su jaunimo politika susijusios informacijos valdymo lygis nesudaro pakankamų sąlygų pagrįstai formuoti jaunimo politikos plėtrą savivaldybėse.
2. Jaunimo politikos plėtra vis dar nėra laikomas prioritetine sritimi savivaldybėje, sąlygos jaunimo politikos plėtrai savivaldybėje nėra pakankamos.
3. Strateginio planavimo, JRT veiklos, pavaldumo atžvilgiu nesudarytos palankios jaunimo politikos plėtros prielaidos.
4. JRK nesudarytos palankios sąlygos įgyvendinti jaunimo politiką. JRK funkcijos sudubliuotos. JRK darbas vertinamas labiau pagal vaiko teisių skyriaus atliekamas funkcijas, nei pagal jaunimo politikos įgyvendinimo pasiekimus.
5. Sudarytos pakankamos sąlygos tarpžinybiniam bendradarbiavimui, tačiau neišnaudojamos visos galimybės.
6. Siekiama aprėpti kuo įvairesnes jaunimo grupes: pvz. įkurtas jaunimo centras, vykdomi projektai, tačiau dėl objektyvių priežasčių (funkcijų sudvejinimo) vis dar nepakankami atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus.

Pasiūlymai tolimesniems savivaldybės veiksams

Pasiūlymai tolimesniems savivaldybės veiksams, siekiant paskatinti jaunimo politikos plėtrą:

1. Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus ir pateiktas rekomendacijas, nustatyti prioritетines jaunimo politikos plėtros sritis, reikalaujančias tobulinimo.
2. Įsivertinimo rezultatus aptarti su savivaldybės aukščiausio lygio vadovais, siekiant išsiaiškinti tobulintinas sritis, veiksų pobūdį.
3. Sudaryti tobulinimosi planą, nustatant prioritетines sritis pagal jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų situacijos vertinimo rezultatus, pakoreguojant jaunimo politikos tikslus ir numatant atitinkamas priemones.
4. Į tobulinimo procesą įtraukti įsivertinime dalyvavusius savivaldybės darbuotojus.

5. Stebėti pažangą, pagal galimybes palyginti vertinimo rezultatus su kitų savivaldybių rezultatais ir pakartoti vertinimą.

Priedas Nr. 2 Jaunimo politikos plėtros Klaipėdos m. savivaldybėje kokybės vertinimo rezultatai

2008 m. gruodžio mėn. buvo atliktas Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo politikos plėtros kokybės vertinimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti jaunimo politikos plėtros galimybes Klaipėdos m. savivaldybėje ir patikrinti parengtą vertinimo įrankį. Atlikus vertinimą, įrankis buvo patikslintas, todėl vertinimo kriterijai, pagal kuriuos buvo atliekamas vertinimas Klaipėdos r. savivaldybėje, skiriasi nuo galutinėje vertinimo įrankio versijoje pateiktų kriterijų.

Vertinimo metu taikyti kokybiniai tyrimų metodai: Klaipėdos r. savivaldybės dokumentų analizė, ekspertų interviu, vertinimo ataskaitų medžiaga. Analizuoti 2007m., 2008 m. veiklos dokumentai, tačiau buvo remiamasi ir ankstesniais strateginiais jaunimo politikos veiklos dokumentais, siekiant gauti bendrą jaunimo politikos plėtros situaciją savivaldybėje.

Atliekant jaunimo politikos plėtros vertinimą buvo surengtas vienas vertinimo grupės posėdis. Vertinimo grupėje dalyvavo šeši vertintojai: Klaipėdos m. s. Jaunimo reikalų tarybos narė jaunimo organizacijų atstovė Inga Baublytė, švietimo skyriaus vyr. specialistė Raimonda Stirbytė, jaunimo reikalų koordinatorius Modestas Vitkus, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atstovas Giedrius Vaidelis, ekspertė Vilma Jankūnienė, ekspertė Ingrida Gečienė. Vertinimą pagal kriterijų lenteles pateikė šeši vertintojai.

Vertinimo ataskaitoje pateikiami vertinimo rezultatai pagal pagrindinius vertinimo kriterijus. Pagrindinio kriterijaus vertinimą sudaro dalinių kriterijų kokybinio vertinimo rezultatų vidurkis. Kiekvieno pagrindinio kriterijaus vertinimo apibendrinime pateikiama informacija apie silpnąsias ir stipriąsias veiklos puses, išvertinimo rekomendacija ir pagrindinio kriterijaus įvertinimas penkiabalėje sistemoje (žr. Priedas Nr.3).

Įvertinus visus pagrindinius kriterijus, pateikiamas bendras įvertinimo rezultatas ir rekomenduojami jaunimo politikos plėtrą savivaldybėje skatinantys veiksmai.

Žemiau pateikiamas Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo politikos plėtros vertinimo apibendrinimas, kuris remiasi vertinimo grupės pateiktais vertinimo rezultatais.

1. Kriterijus „Jaunimo politikos informacijos valdymas“.

Kriterijaus apibūdinimas: informacijos rinkimas ir sisteminimas apie jaunimo situaciją leidžia pagrįstai formuoti jaunimo politikos plėtrą savivaldybėse. Informacijos prieinamumo užtikrinimas sudaro sąlygas suinteresuotiems asmenims stebėti jaunimo politikos (toliau – JP) plėtros tendencijas ir atstovauti jaunimo grupių interesus, teikti pasiūlymus dėl JP plėtros galimybių. Šiuo kriterijumi siekiama įvertinti informacijos apie jaunimo politikos valdymą ir jos tikslingą panaudojimą.

1.1. Dalinis kriterijus: suplanuota rinkti informaciją apie suinteresuotas šalis (jaunimą ir jaunimo organizacijas).

Pagal jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymą Jaunimo reikalų koordinatoriui (toliau - JRK) priskirtos šios funkcijos: „kaupia, sistemina, analizuoja ir apibendrina informaciją jaunimo politikos klausimais, pagal poreikius vykdo jaunimo situacijos tyrimus, siekiant disponuoti statistikos duomenimis“³⁴.

JRK pareigybės aprašyme priskirta funkcija „<vykdyti jaunimo situacijos tyrimus>“³⁵. Siekiant gauti patikimus duomenis, tyrimus atlikti turi atitinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, o JRK gebėti tinkamai suformuluoti tyrimo tikslus ir užduotį.

2011 m. strateginiame jaunimo koordinatoriaus plane suplanuota atlikti jaunimo situacijos tyrimą.

1.2.Dalinis kriterijus: renkama informacija apie jaunimo organizacijas ir su jaunu dirbančias organizacijas.

Diskusijų metu buvo išsiaiškinta, kad savivaldybėje kaupiami duomenys apie jaunimo ir su jaunu dirbančias organizacijas, apie jų vykdomą veiklą, bei teikiamas paslaugas. Duomenų bazė nuolat atnaujinama ir viešai prieinama.

1.3.Dalinis kriterijus: renkama informacija apie švietimo, socialinę, ekonominę ir demografinę jaunimo situaciją.

Jaunimo reikalų koordinatorius pagal nustatytus rodiklius kaupia statistinius duomenis apie savivaldybės jaunimo situaciją: demografinę, bedarbystės, kriminogeninę situaciją, išvykusių pagal mainų programas, švietimo, priklausomybės ligomis sergančių jaunimo statistiką. Duomenys kaupiami ir atnaujinami esant poreikiui. Jaunimo reikalų koordinatoriaus teigimu, šie duomenys surenkami iš suvestinių arba gaunami iš socialinių partnerių.

1.4.Dalinis kriterijus: atliekami jaunimo situacijos ir jaunimo organizacijų poreikių tyrimai.

2006 m. atliktas Klaipėdos raj. savivaldybės jaunimo situacijos tyrimas. 2008 m. jaunimo nevyriausybinų organizacijų tyrimas. Periodiškai atliekamos trumpos jaunimo organizacijų lūkesčių ir problemų apklausos anketavimo būdu.

1.5.Dalinis kriterijus: surinkta informacija yra sisteminama ir analizuojama

Surinkti JRK jaunimo situacijos statistiniai duomenys yra sisteminami ir analizuojami, paskutinis toks tyrimas atliktas 2008 m. gruodžio 14 dieną.

Rengiant strateginius planus ir metinę jaunimo koordinatoriaus ataskaitą, remiamasi atliktų tyrimų duomenų analize ir remiamasi statistinių duomenų analize.

³⁴ Klaipėdos m. savivaldybės socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr.P.1-813, 7.2 punktas.

³⁵ Klaipėdos m. savivaldybės socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr.P.1-813, 7.2 punktas.

1.6.Dalinis kriterijus: surinkta informacija jaunimo politikos klausimais viešinama ir laisvai prieinama.

Informacija viešai skelbiama savivaldybės interneto svetainės jaunimo skiltyje.

1.7.Dalinis kriterijus: pagal surinktą informaciją yra koreguojama jaunimo politikos plėtra.

Kokybiška jaunimo politika turi būti formuojama remiantis stebėsenos duomenų analize, jaunimo situacijos tyrimais, jaunimo politikos įgyvendinimo įvertinimu.

Vertinimo eigoje išaiškėjo, kad Klaipėdos savivaldybėje vykdomi jaunimo politikos tyrimai ir renkami duomenis pagal rodiklius. Nors duomenys nėra renkami reguliariai (nėra patvirtinta aiški stebėsenos rodiklių metodika ir dažnumas), tačiau pagrindinė informacija jaunimo politikos klausimais yra valdoma.

Remiantis surinkta informacija ir tyrimo duomenimis koreguojamas strateginis planas ir koordinatoriaus veiklos planas. Atsižvelgiama į pagrindinius statistinius pokyčius ir siekiama koreguoti strateginius savivaldybės jaunimo politikos dokumentus.

1 kriterijaus „Jaunimo politikos informacijos valdymas“ vertinimas

- *Stipriosios pusės: pagrindinė informacija jaunimo politikos klausimais yra renkama, atliekami tyrimai, remiantis tyrimų ir statistiniais duomenimis formuojama jaunimo politika.*
- *Silpnosios pusės: statistiniai duomenys apie jaunimo situaciją renkami, tačiau nėra nustatytas reguliarumas, neformuojamos duomenų bazės.*
- *Įsivertinimo rekomendacija: stebėsenos įvedimas leistų remtis patikimesniais duomenimis, todėl rekomenduojama įgyvendinti savivaldybėje jaunimo politikos stebėsenos sistemą.*

Vertinimo rezultatas: 4.

Su jaunimo politika susijusios informacijos valdymo lygis sudaro sąlygas pakankamai pagrįstai formuoti jaunimo politiką.

2. Kriterijus: „Jaunimo politikos įgyvendinimas“

Apibūdinimas: šis kriterijus leidžia įvertinti kaip savivaldybė sudaro sąlygas plėtoti jaunimo politikai. Šiuo kriterijum siekiama įvertinti ar sukurta pakankamai suinteresuotų šalių poreikius atliepanti jaunimo politika.

2.1.Dalinis kriterijus: patvirtinta jaunimo politikos koncepcija, strategija, įtraukta jaunimo politikai skirta dalis į savivaldybės strateginius planus.

Jaunimo politikos koncepcija ir strategija nėra patvirtinta, tačiau jaunimo politikos koncepcija ir strateginės jaunimo politikos nuostatos suformuluotos jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programoje.

Savivaldybės strateginiame plėtros plane išskirta jaunimo politikai skirta dalis.

Patvirtintas jaunimo koordinatoriaus strateginis planas. Strateginiame plane suformuoti jaunimo politikos tikslai ir uždaviniai, priemonės ir suplanuotos lėšos.

2.2. Dalinis kriterijus: savivaldybės strateginiai dokumentai susieti su ES ir LR strateginiais planais

ES ir LR planais remiamasi rengiant strateginius jaunimo politikos dokumentus.

2.3. Dalinis kriterijus: suinteresuotos šalys įtraukiamos į jaunimo politikos dokumentų rengimo procesą.

Jaunimo organizacijų atstovai nuolat informuojami apie vykstančius JRT posėdžius, juose svarstomus klausimus, priimtus sprendimus (per JRT atstovus, interneto kanalais ir pan.). Jaunimas kviečiamas į JRT pasisakyti jiems svarbiais klausimais, pvz.: buvo surengtos diskusijos jaunimui šiomis temomis: emigracijos, alkoholio, reklamos draudimo.

JRT teikiamos svarstyti jaunimo politikos programas, jaunimo politikos koordinatoriaus strateginiai planai, veiklos planai, tokiu būdu jaunimo organizacijų atstovai įtraukiami į šį procesą.

Vertinimo metu nuspręsta, kad savivaldybėje sudarytos sąlygos užtikrinti dialogą tarp valdžios atstovų ir jaunimo.

2.4. Dalinis kriterijus: nustatyti strateginiai tikslai susieti su planais.

Vertinimo grupė išanalizavus strateginius planus patvirtino, kad strateginiai tikslai susieti su veiklos planais.

2.5. Dalinis kriterijus: savivaldybės metinėje ataskaitoje pateikiami jaunimo politikos įgyvendintų priemonių rezultatai.

Savivaldybės metinėje ataskaitoje pateikiami duomenys apie jaunimo politikos rezultatus.

2.6. Dalinis kriterijus: sukurti planai vertinami pagal veiklos rezultatus, tikrinamas tikslo pasiekimo lygis, prireikus strategija ir planai koreguojami.

Atsižvelgiant į statistinius jaunimo politikos rodiklius, strategija, planai koreguojami nuolat.

2 kriterijaus „Jaunimo politikos įgyvendinimas“ vertinimas

Stiprybės:

- *jaunimo politikos dalis įtraukta į savivaldybės strateginį planą, jaunimo politikai skirtos lėšos paskutiniaisiais metais nuolat didėjo;*
- *sudarytos sąlygos jaunimui ir jų atstovams dalyvauti sprendimų priėmimo procese.*

Silpnybės:

- *jaunimo politikos įgyvendinimas vis dar nėra laikoma prioritetine sritimi savivaldybėje.*

Įsivertinimo rekomendacija:

- *nesant stipriai jaunimo politikos pozicijai savivaldybėje, būtų naudinga sukurti ir patvirtinti jaunimo politikos koncepciją, kuri leistų aiškiau apsibrėžti jaunimo politikos kryptis, jaunimo politikos procesus, struktūrą.*

2 kriterijaus įvertinimas: 4 balai.

Jaunimo politikos įgyvendinimas vis dar nėra laikomas prioritetine sritimi savivaldybėje, tačiau sąlygos jaunimo politikos plėtrai, sudarytos geros.

3, Kriterijus: „Jaunimo politikos įgyvendinimo įrankiai“.

Apibūdinimas: siekiama įvertinti sudarytas struktūrines jaunimo politikos įgyvendinimo prielaidas.

31 Dalinis kriterijus: sukurta Jaunimo reikalų taryba, patvirtinti jos nuostatai, veiklos planas, reguliariai rengiami posėdžiai

Savivaldybėje struktūriniu atžvilgiu sudarytos palankios jaunimo politikos plėtrai prielaidos: suformuota ir veikia Jaunimo reikalų taryba (toliau - JRT), patvirtinta jos sudėtis. Pastebėta, kad JRT sudėtis periodiškai atnaujinama, siekiant JRT veiksmingesnio indėlio. Patvirtinti JRT nuostatai, apsibrėžta veiklos misija ir vizija, suformuluoti veiklos tikslai ir uždaviniai, kurie leidžia JRT kryptingai veikti. Patvirtintas JRT veiklos planas. Reguliariai rengiami JRT posėdžiai (kas 3-4 savaites). Posėdžiai protokoluojami. Rengiamos metinės veiklos ataskaitos, kuriose apibendrinami JRT veiklos pasiekimai. Metinė veiklos ataskaita pristatoma savivaldybės tarybai.

Diskusijų metu išaiškėjo, kad reiktų keisti JRT nuostatus, kurie trukdo efektyvesniam JRT darbui. Nuostatuose yra išvardintos institucijos, kurios deleguoja savo atstovus. Tačiau ne visų institucijų atstovų dalyvavimas yra prasmingas, pvz.: Klaipėdos darbo biržos atstovas, dažnai dalyvauja formaliai, nes jų kompetencijos klausimai svarstomi retai, todėl juos galima būtų kviesti į posėdžius pagal poreikį ir neįtraukti į pastovių narių sąrašą.

Išlaikant pariteto principą būtų naudinga į JRT sudėtį įtraukti savivaldybės skyrių atstovus, vykdančius su jaunimu susijusią veiklą: švietimo, kultūros, sporto ir kūno kultūros atstovus. Tai leistų derinti su jaunimu susijusių sprendimų priėmimą, geriau cirkuliuotą informaciją, savivaldybės mastu būtų geriau suvoktos jaunimo politikos problemos, jaunimo politikos įgyvendinimas taptų labiau integruotas.

JRT darbo rezultatyvumui trukdo: dažna narių kaita, narių kompetencijų trūkumas, žema JRT narių motyvacija.

JRT renkama tarybos kadencijos laikotarpiui, tačiau dažnai dėl anksčiau išvardintų priežasčių JRT turėtų būti renkama trumpesniam laikotarpiui.

3.2.Dalinis kriterijus: JRT išreiškia oficialią poziciją, rengia pasiūlymus aktualiais Jaunimo politikos klausimais.

Apibūdinimas: šiuo kriterijumi siekiama įvertinti JRT veiklos veiksmingumą ir indėlį formuojant jaunimo politiką.

Pastebėta, kad JRT aktyviai veikia politiniame lygmenyje nuolat teikia savivaldybės tarybai pasiūlymus, pvz.: 2007 m. JRT išreiškė poziciją tvirtinant šiuos pasiūlymus: Jaunimo

reikalų koordinatoriaus strateginį veiklos planą 2007-2009 m., jaunimo programų planą ir jaunimo nevyriausybinį organizacijų programų rėmimo iš savivaldybės biudžeto lėšų nuostatus.

3.3. Dalinis kriterijus: JRT stebi jaunimo politikos įgyvendinimo procesus ir teikia pasiūlymus

Atlikus JRT veiklos dokumentų analizę, vertintojų grupė pastebėjo, kad JRT nuolat stebi JP procesą, išreiškia savo poziciją įvairiais jaunimo politikos klausimais ir pateikia argumentuotus pasiūlymus: pvz. buvo pareikšta pozicija dėl jaunimo reikalų koordinatoriaus pavaldumo ir pateiktas siūlymas Klaipėdos miesto merui³⁶, suformuotos pozicijos, bei parengti pasiūlymai šiais klausimais, pvz.: dėl komendanto veiklos įvedimo, dėl apsauginių tvorų aplink švietimo įstaigas, jaunimo laisvalaikio formas³⁷ ir pan.

Tačiau, vertintojų nuomone, JRT veikia nepakankamai aktyviai: JRK deleguojama pernelyg didelė atsakomybė už JRT veiklą ir jos rezultatus, pvz.: rengiant JRT posėdžius, JRK ne tik pats suformuluoja svarstytinus jaunimo politikos klausimus, kuriuos siunčia derinti JRT nariams, tačiau ir pats inicijuoja naujus siūlymus, savo iniciatyva kviečia posėdžius. Ši praktika rodo, kad JRT veikla inicijuojama labiau iš viršaus (t.y. iš JRK pusės), o ne iš apačios, t.y. iš visuomenės interesus atstovaujančių JRT narių. JRK pagal JRT tarybos nuostatus turėtų tik „koordinuoti tarybos sprendimų įgyvendinimą“³⁸ ir veikti kaip eilinis tarybos narys.

Pasak vertinimo grupės, į JRT sudėtį įtraukti savivaldybės politikos atstovai, kurie remia ir skatina jaunimo politiką ir gali daryti ir daro svarią įtaką priimant su jaunimo politika susijusius sprendimus, tačiau norėtųsi ir iš kitų JRT atstovų didesnio suinteresuotumo atstovauti jaunimo interesus, labiau inicijuoti, daryti įtaką savivaldybės tarybai ar jos nariams, imtis asmeninės atsakomybės sprendžiant klausimus, o ne deleguoti ją jaunimo reikalų koordinatoriui.

3.4. Dalinis kriterijus: JRT įvertina ar skirtos jaunimo politikai lėšos yra pakankamos.

Pagal nuostatuose apibrėžtas funkcijas JRT „atlieka programų, susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu vertinimą, ekspertizę ir pagal savo kompetenciją teikia pasiūlymus šių programų rengėjams“³⁹. Vertinimo metu išaiškėjo, kad JRT šią funkciją atlieka pakankamai aktyviai, pvz. JRT vertinto jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos 2006-2009 m. finansavimo pakankamumą ir parengė argumentuotą pasiūlymą dėl lėšų padidinimo. Rasta pakankamai įrodymų, kad JRT atlieka šią veiklą.

3 kriterijaus „Jaunimo politikos įgyvendinimo įrankiai“ vertinimas.

Stiprybės:

- *savivaldybėje struktūriniu atžvilgiu sudarytos palankios jaunimo politikos plėtros prielaidos:: JRT veikia aktyviai, stebi ir vertina JO procesą, pateikia daug pasiūlymų, vertina JP skirtų lėšų pakankamumą, inicijuoja naujas veiklas.*

Silpnybės:

³⁶ Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos m. savivaldybės tarybos. 2008-12-17. Klaipėdos m. merui R. Taraškevičiui. Pozicija dėl jaunimo reikalų koordinatoriaus pavaldumo.

³⁷ Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2007 m. veiklos ataskaita. 2007-12-03.

³⁸ Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta. Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2005-12-22 sprendimu Nr. T2-401. Punktas-18.

³⁹ Klaipėdos m. jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr. T2-401.9.3 punktas.

- *trūksta aktyvesnio JRT narių indėlio formuojant politiką, inicijuojant pasiūlymus;*
- *Jaunimo reikalų koordinatorius vis tik išlieka JRT veiklos varomoji jėga, nors inicijuoti, teikti pasiūlymus turėtų JRT.*
- *JRT jaunimo atstovams trūksta kompetencijos ir gilesnio jaunimo politikos išmanymo, kad galėtų lygiaverčiai apginti ir argumentuoti savo pozicijas.*
- *Įsivertinimo rekomendacija: stiprinti JRT jaunimo atstovų kompetencijas sprendimų priėmimo, lobizmo srityse.*

*3 kriterijaus įvertinimas: 4 balai,
JRT atžvilgiu sudarytos palankios jaunimo politikos plėtros prielaidos.*

4. Kriterijus: „Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus (toliau - JRK) veiklai“

Apibūdinimas: jaunimo politikos plėtros galimybių užtikrinimas administraciniame lygmenyje. Šis kriterijus leidžia įvertinti ar organizacijoje sudarytos objektyvios prielaidos sėkmingai JRK veiklai.

4.1. Dalinis kriterijus: patvirtinta JRK pareigybė ir pareigybės aprašymas.

2008 m. patvirtinta JRK pareigybė ir patvirtintas pareigybės aprašymas. Suformuluoti specialūs reikalavimai šias pareigas einančiam specialistui. Vienas iš tokių reikalavimų „turėti 1 metų veiklos jaunimo ar su jaunimu dirbančiose organizacijose patirties“⁴⁰, leidžia manyti, kad esant jaunimo koordinatorių kaitai, naujai priimtas asmuo, jau bus susipažinęs su situacija ir egzistuojančiomis problemomis.

4.2. Dalinis kriterijus: JRK pareigybė atitinka LR JP pagrindų įstatyme numatytą valstybės tarnautojo statusą.

JRK yra karjeros valstybės tarnautojas, pareigybės lygis A, o pareigybės kategorija 11, kuri yra aukštesnė, nei rekomenduojama pavyzdinėje JRK pareigybės aprašyme⁴¹.

Tai rodo, kad savivaldybė skatina ir vertina JRK veiklą ir sudaro objektyvias sąlygas JRK darbo našumui.

4.3. Dalinis kriterijus: patvirtintas JRK veiklos planas.

Kasmet tvirtinamas JRK metų veiklos planas.

Patvirtintas JRK strateginis veiklos planas 2009-2011 m., kuriame suformuluoti jaunimo politikos strateginiai tikslai, uždaviniai ir priemonės.

4.4. Dalinis kriterijus: JRK atlieka tik su jaunimo politika susijusias funkcijas.

⁴⁰ Socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas. Patvirtinta: Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr. P1-813. 6.6 punktas.

⁴¹ Rekomenduojamas pareigybės lygis-A, o kategorija 8 arba 9. Dėl pavyzdinės savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymo. LR Socialinės apsaugos ir darbo ministro įstatymas. 2008-03-04 Nr. A1-68.

Pareigybės aprašyme JRK numatytos tik su jaunimo politika susijusios funkcijos. Vertinimo metu išaiškėjo, kad JRK kartais pavedamos nenuolatinio pobūdžio papildomos užduotys.

Pasak vertinimo grupės, JRK, norėdamas suaktyvinti jaunimo organizacijų, ir jaunimo veiklą dažnai atlieka jaunimo darbuotojo funkcijas: pvz. dirba tiesiogiai su jaunimu, konsultuoja, padeda organizuoti renginius ir pan. Kai neskiriama savivaldybės lėšų jaunimo renginių organizavimui, JRK atlieka renginių organizatoriaus funkcijas. Papildomos funkcijos neigiamai veikia darbo rezultatyvumą, atima daug laiko. Susiduriama su problema, kad savivaldybės administracijos lygiu nėra aiškiai suprantama jaunimo politikos paskirtis, JRK vaidmuo, todėl kartais deleguojami įvairūs organizavimo darbai.

4.5. Dalinis kriterijus: JRK atskaitingas tik savivaldybės administracijos direktoriui arba Jaunimo skyriaus vedėjui.

JRK pavaldus Socialinio departamento direktoriui. Priklausymas šiam departamentui sudaro JRK sąlygas naudingai bendradarbiauti, keistis informacija, atlikti bendras užduotis su kitais skyriais, kurie vykdo su jaunimo politika susijusią veiklą (švietimo, kultūros, sporto ir kūno kultūros, socialinės paramos, vaikų teisių skyrius ir pan.).

Dėl integralaus jaunimo politikos pobūdžio JRK veiklos diapazonas labai platus, todėl tikslingas ir rekomenduotinas JRK pavaldumas savivaldybės administracijos direktoriui.

4.6. Dalinis kriterijus: sudarytos sąlygos kelti kvalifikaciją.

Savivaldybėje suplanuota kelti JRK kvalifikaciją, JRK įtrauktas į savivaldybės kvalifikacijos kėlimo programą, taip pat sudaromos sąlygos dalyvauti JRD organizuojamuose mokymuose.

4.7. Dalinis kriterijus: atliekami pareiginės veiklos vertinimai.

Jaunimo reikalų koordinatoriaus veiklos vertinimas atliekamas kasmet. 2007 m. atliktas ir neeilinis JRK veiklos vertinimas. JRK buvo įvertintas labai gerai ir jam pakelta kategorija suteikiant A lygio 11 kategorija ir suteikta 3 kvalifikacinė klasė JRK finansiškai skatinamas išmokant papildomus priedus.

4.8. Suderinti JRK veiklos pajėgumai su darbo apimtimi .

Pasak vertinimo grupės, Klaipėdos mieste pakankamai daug jaunimo (daugiau nei 50 tūkstančių⁴²) ir jaunimo organizacijų, su kuriomis reikia daug dirbti, aktyvinti jų veiklą. JRK atlieka daug kitų funkcijų: kasmet rengia strateginius planus, veiklos planą, tikslų, programų, programų tikslų, uždavinių vertinimo kriterijų, priemonių ir priemonių išlaidų suvestines, biudžeto programos sąmatas ir pan., todėl vienam asmeniui sunku aprėpti visus jaunimo politikos aspektus ir atsižvelgti į skirtingas jaunimo grupes. JRK turi veikti ne tik administraciniame lygmenyje, tačiau dėl silpnų, dar neiškovotų jaunimo politikos pozicijų turi aktyviai veikti ir politiniame lygmenyje: pvz. siekiant gauti pritarimą biudžetiniam finansavimui, turi gauti politikų pritarimą,

⁴² Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos socialinio departamento JRK 2007 m. metų veiklos ataskaita.

dėl lėšų skyrimo ir vėliau suderinti su kitais skyriais. Siekiant kokybiškai koordinuoti jaunimo politikos įgyvendinimą vienam asmeniui ne visada pakanka laiko ir galimybių.

4.9. Dalinis kriterijus: JRK įtrauktas į kitų savivaldybės institucijų darbo grupes ir komisijas, kuriose sprendžiamos jaunimo klausimai

JRK šiuo metu dalyvauja keturiose savivaldybėse darbo grupėse.

4 kriterijaus: „Sudarytos sąlygos jaunimo reikalų koordinatoriaus veiklai“ vertinimas
<i>Stiprybės:</i> <ul style="list-style-type: none">➤ JRK yra karjeros valstybės tarnautojas,➤ JRK priskirtos tik su jaunimo politika susijusios funkcijos,➤ JRK sulaukia palaikymo iš politikų ir vadovų pusės.
<i>Silpnybės:</i> <ul style="list-style-type: none">➤ Dėl didelės jaunimo organizacijų skaičius ir tiesioginių funkcijų sunku tolygiai kuruoti visas jaunimo politikos sritis ir atsižvelgti į visas jaunimo tikslines grupes.➤ Savivaldybės lygiu ne visai suvokiama jaunimo politikos paskirtis, jos tikslai, investavimo poreikis į jaunimą, todėl JRK turi dėti pernelyg daug pastangų įtikinėti dėl jaunimo politikos tikslingumo.
<i>Įsivertinimo rekomendacija:</i> <ul style="list-style-type: none">➤ Siekiant tolygiai kuruoti visas jaunimo politikos sritis ir įtraukti visas tikslines jaunimo grupes, tikslinga būtų įkurti jaunimo reikalų skyrių, kuris būtų pavaldus tiesiogiai savivaldybės administracijos direktoriui.
<ul style="list-style-type: none">➤ 4 kriterijaus įvertinimas: 4 balai,➤ JRK sudarytos geros sąlygos įgyvendinti jaunimo politiką.

5. Kriterijus: „Panaudojami ir plėtojami partnerystės ryšiai“.

Apibūdinimas: efektyvus bendradarbiavimas tarp savivaldybių skyrių ir sėkminga partnerystė su kitomis organizacijomis sudaro sąlygas pasiekti jaunimo politikos tikslus. Siekiama įvertinti ar sudarytos sąlygos tarpžinybiniam bendradarbiavimui.

5.1. Dalinis kriterijus: strateginiai savivaldybės dokumentai numato bendradarbiavimą tarp skyrių.

Savivaldybės strateginiame plane jaunimo politikai skirtom priemonėm įgyvendinti nėra įvardintas bendradarbiavimo tarp skyrių principas. Su jaunimo politika susijusių priemonių įgyvendinimą yra atsakingas vienas kuris nors skyrius.

5.2. Dalinis kriterijus: vyksta bendradarbiavimas tarp savivaldybės skyrių.

Savivaldybėje sukurtos grupės, komisijos, darbo grupėse, kuriose dalyvauja atstovai iš kitų skyrių. Pasak vertinimo grupės, dalyvavimas tokiose darbo grupėse sudaro sąlygas pasikeisti informacija, aptarti skyrių vykdomų priemonių tikslingumą, jas suderinti.

5.3. Įvardinti socialiniai partneriai strateginiuose dokumentuose.

Socialiniai partneriai įvardinti JRT nuostatuose.

5.4. Sudaryti formalūs partnerystės susitarimai.

Sudarytos bendradarbiavimo sutartys su VšĮ „Jaunimo iniciatyva“, Klaipėdos universitetu ir pan.

5.5. Nustatyta atsakomybė už partnerystės santykių valdymą ir vykdoma bendra veikla (pvz. susitikimai, pasitarimai, pasiūlymų pateikimai, bendri projektai ir pan.).

Suformavus tarpžinybines darbo grupes, komisijas yra patvirtinami darbo reglamentai, numatoma darbo tvarka, paskiriami atsakingi asmenys. Ne visada užtikrinama efektyvi tokių grupių darbo veikla.

5.6. Atsižvelgiama į partnerystės pateiktus pasiūlymus.

Pateikti JRT pasiūlymai svarstomi, atsižvelgiama į JRT pastabas svarstant su jaunimo politika susijusius dokumentus.

5.7. Reguliariai stebimi bei vertinami partnerystės procesai, rezultatai ir pobūdis

Nerasta įrodymų, kad būtų vertinamas tarpžinybinių grupių indėlis, sprendžiant problemas.

5.8. Skatinama partnerystė tam tikrom užduotim atlikti, plėtojami ir įgyvendinami bendri projektai su socialiniais partneriais.

Palankiai žiūrima į bendradarbiavimą su partneriais.

5 kriterijus: „Panaudojami ir plėtojami partnerystės ryšiai“ vertinimas

- *Stiprybės: palankus požiūris į partnerystes ir jų teikiamą naudą.*
- *Silpnybės: nėra pakankamas ir veiksmingas tarpžinybinis bendradarbiavimas.*
- *Įsivertinimo rekomendacija:*
- *Itraukti skyrių, susijusių su jaunimo politikos įgyvendinimu, atstovus į JRT veiklą.*
- *Kurti daugiau tarpinstitucinių projektų, programų, komisijų, užtikrinant integralios politikos įgyvendinimą ir derinant skirtingų žinybų vykdomas priemones, skirtas jaunimui.*

5 kriterijaus vertinimo rezultatas: 4 balai.

Sudarytos palankios sąlygos tarpžinybiniam bendradarbiavimui.

6. kriterijaus vertinimas: „Atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus“.

Apibūdinimas: siekiama įvertinti ar įgyvendinant jaunimo politiką atsižvelgiama į visų tikslinių jaunimo grupių interesus.

6.1. Dalinis kriterijus: savivaldybės strateginiame plėtros plane, jaunimo politikos programose įvardintos skirtingos jaunimo grupės (moksleivių, studentų, patiriančios soc. atskirtį, įvairių subkultūrų atstovai, įvairių pomėgių ir pan.), jų problemos, interesai.

Išvardintose dokumentuose tikslinių jaunimo grupių įvardinimas neatsispindi.

6.2. Patvirtintos programos, priemonės, projektai, skirtos įvairioms jaunimo grupėms

Projektų atrankos sąlygose nėra suformuluotas kriterijus pagal tikslines jaunimo grupes. Formuluojuojant projekto atrankos sąlygas ne visada tikslinga prioritetizuoti tam tikras tikslines jaunimo grupes arba veiklas, sunku prognozuoti tokių projektų poreikį. Tačiau projektai finansuojami ne tik aktyviam jaunimui: pvz. 2008 m. finansuotas „Grafiti“ projektas.

Planuojamas įsteigti „Atviros erdvės centras, kurio pagrindiniai tikslai būtų skatinti sanglaudą tarp asocijuoto ir neasocijuoto jaunimo, telkti įvairių požiūrių ir socialinių sluoksnių jaunimą⁴³“

Savivaldybė remia jaunimo pilietinių iniciatyvų projektus. Remiamos iniciatyvos, kurios sudaro sąlygas įsitraukti į aktyvią veiklą ir socialinę atskirtį patiriančiam jaunimui⁴⁴.

6.3. Dalinis kriterijus: įvertinta taikomų priemonių kokybė ir skirtų lėšų paskirstymas (pvz. studentams daug, soc. jaunuoliams mažai)

Įvertinama pritaikytų priemonių kokybė, atliekamos apklaustos, anketavimai.

6.4. Dalinis kriterijus: koreguojamos jaunimo politikos priemonės atsižvelgiant į veiklos rezultatą ir kintančią situaciją.

Vyksta vykdomų jaunimo politikos priemonių stebėseną, priemonės įvertinamos pagal tikslingumą, nepasiteisinusių atsisakoma, tikslinamas lėšų panaudojimas⁴⁵ Strateginiai planai peržiūrimi ir koreguojami⁴⁶.

6 kriterijaus „Atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus“ vertinimas:

Stiprybės:

- *Siekiami aprėpti visas jaunimo grupes pagal pomėgius, socialumo laipsnį, užimtumą ir pan. Taikomos skirtingos priemonės.*
- *JRK informuotas apie neformalių jaunimo grupių egzistavimą, palaiko su jais kontaktą, žino jų lūkesčius ir pan.*
- *Savivaldybė siekia burti jaunimą tikslingam laisvalaikio praleidimui įvairiais būdais: kuria atviras erdves., finansuoja renginius ir pan.*

Silpnybės:

⁴³ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos Nr.(16)aprašymas.

⁴⁴ Jaunimo reikalų koordinatoriaus programos aprašymas, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2004-06-09 Nr.AD1-759.

⁴⁵ Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas.2008-09-09. NR.AD1-1710.

⁴⁶ Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, ugdymo ir jaunimo reikalų komiteto posėdžio protokolo išrašas, 2008 m. rugsėjo 2d. UJK-20/2008-09-03 Nr.TAR-143, Klaipėda.

➤ <i>Vis dar daug jaunimo, kuris neaktyvus ir neįsitraukia, mažiau dėmesio skiriama jaunimui, patiriančiam socialinę atskirtį.</i>
<i>Įsivertinimo rekomendacija:</i> ➤ <i>Ieškoti inovatyvių būdų, kaip įtraukti neaktyvų jaunimą ir jaunimą, patiriantį socialinę atskirtį.</i>
<i>Vertinimo rezultatas: 4 balai. atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus.</i>

Galutinis Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo politikos plėtros įvertinimas

Vertinimo grupė išanalizavo esamą jaunimo politikos įgyvendinimo situaciją pagal įvertinimo kriterijus. Kiekvienas vertinimo grupės narys individualiai įvertino kiekvieno kriterijaus pasiekimo lygį pagal galimybių lentelę. Pagal procedūrą grupės susitikimo metu buvo diskutuojama apie kiekvieno kriterijaus įvertinimo argumentaciją. Vertinimo grupė priėmė bendrą nuomonę dėl jaunimo politikos įgyvendinimo vertinimo. Pagal galimybių lentelę Klaipėdos m. savivaldybės jaunimo politikos priemonių įgyvendinimas yra suplanuotas, suplanuoti veiksmai vykdomi, vyksta vykdomų priemonių, programų tikrinimo, stebėjimo procesas, jei rezultatai neatitinka lūkesčių, jie yra koreguojami. Tačiau prasidėjus kitam įgyvendinimo procesui ne visose jaunimo politikos srityse pavyksta įgyvendinti korekcijas. Penkiabalėje sistemoje Klaipėdos m. savivaldybės atvejis įvertinamas keturiais balais iš penkių. Stipriųjų savybių yra daugiau nei trūkumų.

Sudarytos pakankamai palankios sąlygos jaunimo politikos plėtrai Klaipėdos savivaldybėje:

- 1 Su jaunimo politika susijusios informacijos valdymo lygis sudaro pakankamas sąlygas pagrįstai formuoti jaunimo politikos plėtrą savivaldybėse.
- 2 Jaunimo politikos plėtra vis dar nėra laikomas prioritetine sritimi savivaldybėje, tačiau sąlygos jaunimo politikos plėtrai sudarytos geros.
- 3 Strateginio planavimo, JRT veiklos, pavaldumo atžvilgiu sudarytos palankios jaunimo politikos plėtros prielaidos.
- 4 JRK sudarytos geros sąlygos įgyvendinti jaunimo politiką, JRK iniciatyvus, labai ženkliai prisideda prie jaunimo politikos plėtros savivaldybėje.
- 5 Sudarytos palankios sąlygos tarpžinybiniam bendradarbiavimui.
- 6 Įvardinamos visos jaunimo grupės, tačiau dėl objektyvių priežasčių (personalo trūkumo) vis dar nepakankami atsižvelgiama į visų jaunimo grupių interesus.

Pasiūlymai tolimesniems savivaldybės veiksams, siekiant paskatinti jaunimo politikos plėtrą:

1. Atsižvelgiant į vertinimo rezultatus, nustatyti prioritетines jaunimo politikos plėtros sritis, reikalaujančias tobulinimo.
2. Įsivertinimo rezultatus aptarti su savivaldybės aukščiausio lygio vadovais, siekiant išsiaiškinti tobulintinas sritis, veiksmų pobūdį.
3. Sudaryti tobulinimosi planą, nustatant prioritетines sritis pagal jaunimo ir su jaunimu dirbančių organizacijų situacijos vertinimo rezultatus, pakoreguojant jaunimo politikos tikslus ir numatant atitinkamas priemones.
4. Į tobulinimo procesą įtraukti įsivertinime dalyvavusius savivaldybės darbuotojus. Stebėti pažangą, pagal galimybes palyginti vertinimo rezultatus su kitų savivaldybių rezultatais ir pakartoti vertinimą.

Priedas Nr. 3 Tobulinimosi plano pavyzdys

<p><i>Tobulinimosi veiksmai:</i></p> <p>1.</p> <p>2.</p>
--

I veiksmas	
Atsakingas vadovas	
Atsakinga komanda ar asmuo	
Kontaktai:	
Užduoties apimtis	
Suinteresuotos šalys	
Įsivertinimo metu identifikuotos stiprybės	
Tobulinimo sritis ir kontekstas	
Galimos alternatyvos	
Apribojimai	
Reikalingi žmogiškieji ištekliai	
Biudžetas	
Veiklos pradžia	
Įvykdymo data	

5. INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika. Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas Nr. A1-157 2008 m. gegužės 19 d. patvirtinta Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos m. savivaldybės tarybos. 2008-12-17. Klaipėdos m. merui R. Taraškevičiui. Pozicija dėl jaunimo reikalų koordinatoriaus pavaldumo.
2. Jaunimo reikalų taryba prie Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2007 m. veiklos ataskaita. 2007-12-03.
3. Klaipėdos m. savivaldybės socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr.P.1-813, 7.2 punktas.
4. Klaipėdos m. savivaldybės socialinio departamento jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybės aprašymas. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės administracijos direktoriaus 2008 m. rugsėjo 15 d. įsakymu Nr.P.1-813, 7.2 punktas
5. Klaipėdos miesto jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta. Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2005-12-22 sprendimu Nr.T2-401.Punktas-18.
6. Klaipėdos m. jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Klaipėdos m. savivaldybės tarybos 2005 m. gruodžio 22 d. sprendimu Nr.T2-401.9.3 punktas.
7. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos socialinio departamento JRK 2007 m. metų veiklos ataskaita.
8. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos jaunimo veiklos ir pilietiškumo skatinimo programos Nr.(16) aprašymas.
9. Jaunimo reikalų koordinatoriaus programos aprašymas, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu 2004-06-09 Nr.AD1-759.
10. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymas.2008-09-09. NR.AD1-1710.
11. Klaipėdos miesto savivaldybės taryba, ugdymo ir jaunimo reikalų komiteto posėdžio protokolo išrašas, 2008 m. rugsėjo 2d. UJK-20/2008-09-03 Nr.TAR-143, Klaipėda.
12. „Kokybės vadybos metodų diegimo viešojo administravimo institucijose stebėseną“, Viešosios politikos ir vadybos institutas. “, 2007 m. LR vidaus reikalų ministerijos užsakymu.
13. „Kokybės vadybos metodų diegimo viešojo administravimo institucijose stebėseną“, Viešosios politikos ir vadybos institutas. “, 2007 m. LR vidaus reikalų ministerijos užsakymu. P.,17.
14. Lazdijų r. savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatorės ataskaita už 2007 m.
15. Lazdijų r. savivaldybės tarybos sprendimas dėl Lazdijų r. savivaldybės jaunimo politikos koncepcijos patvirtinimo. Pirmą kartą patvirtinta 2001 m.
16. Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo politikos 2008 m. veiklos planas. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr.10V-279, 7.5 punktas.
17. Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72.

18. Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Lazdijų r. sav. tarybos 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr.5TS-168.
19. Lazdijų rajono savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai. Patvirtinta Lazdijų r. sav. tarybos 2007 m. spalio 15 d. įsakymu Nr.5TS-168.
20. Lazdijų rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus jaunimo reikalų koordinatoriaus pareiginė instrukcija. Patvirtinta Lazdijų r. administracijos direktoriaus 2008 m. sausio 30 d. įsakymu Nr.10V-72, 12.13 punktas
21. Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimas „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės švietimo tarybos organizavimo“ 2005 m. gruodžio 22 d. Nr.5TS-1037.
22. Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimai:2008 m. kovo 14 d. 10V-196, 2008 m. vasario 27 d. Nr.10V-140, 2008 m. vasario 5 d. Nr. 10V-88.
23. Lazdijų rajono savivaldybės mero potvarkis ”Dėl komisijos sudarymo“, 2007-11-26, Nr.7V-56.
24. Lietuvos Respublikos vyriausybė. 2004 m.balandžio 28d. nutarimas Nr.488 „Dėl viešojo administravimo plėtros iki 2010 m. strategijos patvirtinimo. http://www.vrm.lt/uploads/media/VA_Strategija_01.doc .
25. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas“. 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234.Žiūrėta: http://www3.lrs.lt/pls/inter3/dokpaieska.showdoc_l?p_id=257918.
26. Lietuvos Respublikos vyriausybė. 2007 m. rugpjūčio 14d. Nr. 898. „Dėl jaunimo politikos savivaldybėse 2007-2010 m. programos patvirtinimo“.Žiūrėta: <http://www.socmin.lt/index.php?543753386>.
27. Nakrošis Vitalis, Vilpišauskas Ramūnas (2005): KO verta politika? Viešosios politikos vertinimas Lietuvoje ir Europos Sąjungoje, Vilnius: Eugrimas.